// НАРОДНА АРМІЯ
7 березня, 2018
#10 (5542)

ЗІ СВЯТОМ, ДОРОГІ ЖІНКИ!

ЦЯ ДІВЧИНА У СВОЇ 19 ПОЇХАЛА НА ВІЙНУ...

ГАННА ФЕДОРЧУК ПЕРЕКОНАНА, ЩО СВОЮ КРАЇНУ МАЄ БОРОНИТИ КОЖЕН. ВОНА — САНІНСТРУКТОР ОДНОГО З ДЕСАНТНО-ШТУРМОВИХ БАТАЛЬЙОНІВ, ЩО ТРИМАЄ ОБОРОНУ НЕПОДАЛІК ВІД ДОНЕЦЬКА. НА ПЕРЕДОВІЙ ВЖЕ ПОНАД ДВА РОКИ

стор. 5

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ:

ПЕТРО ПОРОШЕНКО: «ЧАСИ ГАЗОВОГО ШАНТАЖУ НАШОЇ ДЕРЖАВИ РОСІЄЮ ВЖЕ В МИНУЛОМУ. НІХТО УКРАЇНУ НА КОЛІНА НЕ ПОСТАВИТЬ»

Президент Петро Порошенко наголошує, що Росії не вдалося спровокувати нашу країну і дестабілізувати ситуацію в енергетичній сфері, а Україна продемонструвала всьому світу свою надійність як партнера і транзитера природного газу до Європейського Союзу.

«Часи газового шантажу Російською Федерацією нашої з вами держави вже в минулому. Ніхто Україну на коліна не поставить», — заявив Петро Порошенко під час наради в «Укртрансгазі».

«Дуже сподівалися росіяни, що Україна почне відбір газу з транзиту. Не дочекаються. Україна — надійний транзитер, надійна держава, надійний партнер»

«Дуже сподівалися росіяни, що Україна почне відбір газу з транзиту. Не дочекаються. Україна — надійний транзитер, надійна держава, надійний партнер. Ми повідомили всім нашим партнерам у Європейському Союзі. Вони були готові й добре проінформовані, щоб не піддатися на провокації Російської Федерації. І реакція вже Європейської комісії, окремих країн ЄС чітко свідчить про підтримку України», — зазначив глава держави.

«Ми в повному обсязі забезпечили транзит газу до країн Європейського Союзу», — наголосив він.

Президент зауважив: «І ще одне свідчення Росії як ненадійного постачальника. Навіщо будувати «Турецький потік», «Північний потік-2», коли в будь-який час, без будь-якого попередження можна перекривати постачання газу всьому Європейському Союзу з метою забезпечення політичного тиску», йдеться на сайті глави держави.

«Ці інструменти більше не працюють. Україна — вистоїть, Європейський Союз — вистоїть. Бо ми вже інші», — наголосив Петро Порошенко.

СТЕПАН ПОЛТОРАК: «ЗАКОН ПРО РЕІНТЕГРАЦІЮ ДОНБАСУ ПІДТВЕРДЖУЄ ПРАГНЕННЯ УКРАЇНИ ВИРІШИТИ КОНФЛІКТ ВИКЛЮЧНО ПОЛІТИКО-ДИПЛОМАТИЧНИМ ШЛЯХОМ»

Про це повідомив у Києві Міністр оборони України генерал армії України Степан Полторак під час зустрічі з Міністром оборони Королівства Швеція Петером Хультквістом.

Зокрема Міністр оборони України поінформував шведського колегу про реформування української армії та прийняття основних законодавчих актів, пов'язаних із національною безпекою та трансформаційними процесами у ЗС України.

— Ми дуже багато робимо для реформування армії, розуміючи, що без міцних Збройних Сил перспективи незалежності є примарними, — підкреслив Степан Полторак.

— В Україні прийнято «Закон про реінтеграцію Донбасу», який має сприяти найшвидшому поверненню наших територій до складу України, — сказав Міністр оборони України. — Цим законом значно підвищуються функції, задачі, роль, права та можливості Збройних Сил України в рамках антитерористичної операції, яка переформатовується в Операцію об'єднаних сил.

— Цей закон ще раз підтверджує прагнення України вирішити конфлікт політико-дипломатичним шляхом. Він дає можливість покращити взаємодію між підрозділами для мирного вирішення конфлікту, — наголосив Степан Полторак.

За словами глави оборонного відомства України, закон «Про національну безпеку», який передано до Верховної Ради України, законодавчо закріплює євроатлантичні прагнення України. Він дає можливість закріпити всі напрямки реформування та продемонструвати незворотність процесу реформ, повідомляє сайт МО України.

ФІНЛЯНДІЯ ГОТОВА ВІДПРАВИТИ МИРОТВОРЦІВ НА ДОНБАС

Фінляндія у цілому готова долучитися до миротворчої місії ООН на Донбасі, але ще треба тиснути на Росію щодо формату такої місії.

Про це заявив міністр закордонних справ України Павло Клімкін на спільному брифінгу з міністром закордонних справ Фінляндської Республіки Тімо Сойні, повідомляє Укрінформ.

«Наші фінські друзі в принциповому плані готові взяти участь у майбутній миротворчій операції, але зараз маємо тиснути на Росію з метою, щоб це була справжня миротворча операція (місія. — Ред.), а не операція, яка дозволила б Росії легітимізувати свій протекторат на окупованих територіях, заморозити ситуацію і створити пастки у процесі реалізації такої операції», — сказав Павло Клімкін.

Він підкреслив, що фундаментальною умовою місії має стати її розгортання на всій, без винятку, території окупованого Донбасу, а також те, що миротворці поступово повинні будуть взятит весь контроль над цією територією.

ФІЛЬМ «КІБОРГИ» ПЛАНУЮТЬ ПОКАЗАТИ У БІЛЬШОСТІ СТОЛИЦЬ ЄВРОПИ

Фільм Ахтема Сеїтаблаєва «Кіборги» Міністерство інформаційної політики спільно з МЗС України та українською парламентською делегацією планують показати у більшості європейських столиць.

Про це повідомила в коментарі кореспонденту Укрінформу перший заступник міністра інформаційної політики України Еміне Джапарова.

«Буквально минулого місяця ми розпочали офіційну підтримку фільму «Кіборги». Ми разом з Комітетом Верховної Ради у європейських справах, з МІП та МЗС возимо фільм та показуємо в різних європейських столицях», — зазначила вона.

Еміне Джапарова також повідомила, що план таких показів складено на наступні півроку. Фільм уже було продемонстровано у Відні, невдовзі стрічку покажуть у Вашингтоні, Варшаві, Гаазі та Брюсселі.

ПОРОШЕНКО ЗАКЛИКАЄ ЄВРОПУ НЕ ВИЗНАВАТИ «ВИБОРИ» ПРЕЗИДЕНТА РФ У КРИМУ

Президент Петро Порошенко закликає країни ЄС не визнавати результати голосування на російських президентських виборах на території українського Криму.

Про це він заявив під час зустрічі з міністром оборони Королівства Швеція Петером Хультквістом, повідомляє прес-служба глави держави.

«Проведення виборів на території Криму суперечить українському законодавству, є незаконним, брутально порушує міжнародне право», — наголосив Порошенко.

УРЯД І ПАРЛАМЕНТ СХВАЛИЛИ ДОРОЖНЮ КАРТУ ВИКОНАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ З ЄС

Кабінет Міністрів України і Верховна Рада напрацювали і схвалили Дорожню карту законодавчого забезпечення виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом на 2018–2019 рр. Документ, покликаний активізувати євроінтеграційні процеси в Україні.

Дорожня карта представляє собою пакет з 57 законопроектів, які мають бути розглянуті в парламенті протягом двох років, йдеться на урядовому порталі.

У СУХОПУТНИХ ВІЙСЬКАХ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ПРОВОДЯТЬСЯ НАВЧАЛЬНІ ЗБОРИ РЕЗЕРВІСТІВ

На двох загальновійськових полігонах, що на Рівненщині та Миколаївщині, проводяться навчальні збори з резервістами оперативного резерву першої черги. 1200 військовозобов'язаних, також і 75 офіцерів запасу з різних регіонів України протягом місяця пройдуть бойове злагодження у складі окремих бригад, переважна більшість яких має бойовий досвід, отриманий на Сході країни.

За час зборів військовослужбовці резерву повинні набути та відновити індивідуальні знання, навички та фахову підготовку, отримані під час попереднього проходження військової служби.

У ході навчальних зборів проводяться індивідуальні співбесіди з резервістами щодо проходження військової служби за контрактом. Таким чином, у 2017-му під час проведення навчальних зборів із резервістами поповнили ряди військовослужбовців військової служби за контрактом понад 300 осіб, повідомляє Управління персоналу штабу Командування Сухопутних військ ЗС України.

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ ПІДГОТОВКА ДО ПРОВЕДЕННЯ УКРАЇНСЬКО-ДАНСЬКОЇ ОПЕРАЦІЇ «ПІВНІЧНИЙ СОКІЛ-2018»

У рамках чергового практичного етапу підготовки українсько-данської операції «Північний сокіл-2018» із перевезення пального на острові Гренландія аеродром Бориспіль відвідали представники делегації Королівських Військово-повітряних сил Данії.

Військово-транспортним літаком С-130 на базу 15-ї бригади транспортної авіації ПС ЗС України було доставлено спеціальні ємності для пального, яке планується до перевезення з авіабази ВПС США «Туле» на данську полярну станцію «Норд» на острові Гренландія в квітні цього року. Компактні еластичні баки було оперативно перевантажено на військово-транспортний літак Іл-76МД Повітряних Сил ЗС України, який планується залучити до виконання транспортної операції. На даний час триває налагодження і перевірка системи подачі палива, повідомляє пресцентр Командування Повітряних Сил ЗС України.

У РОЗВИТКУ ОВТ ВИЗНАЧЕНО П'ЯТЬ ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМКІВ, ВИХОДЯЧИ ІЗ ЗАГРОЗ, ЩО ІСНУЮТЬ НА СХОДІ УКРАЇНИ

ПРО ЦЕ ПОВІДОМИВ МІНІСТР ОБОРОНИ УКРАЇНИ ГЕНЕРАЛ АРМІЇ УКРАЇНИ СТЕПАН ПОЛТОРАК ПІД ЧАС ІНТЕРВ'Ю ДЛЯ ПРЕДСТАВНИКІВ ЗМІ

— Реформа сектору безпеки є найкоштовнішою. Різні країни по-різному витрачають фінансовий ресурс для проведення цих реформ. Якщо реформу органів військового управління, реформу системи підготовки, системи відбору, системи управління, навіть реформу логістичної системи можна провести за рахунок відносно невеликого фінансового ресурсу, то переозброєння всього війська новими зразками вимагає багато часу і коштів, — зазначив генерал армії України Степан Полторак.

За словами Міністра оборони, йому відомі держави — члени НАТО, які вступили до Альянсу 20 років тому, були колись озброєні радянською технікою й досі остаточно переозброїлися.

— Наведу приклад по одному напрямку — протитанкових засобах. Оборонно-промисловий комплекс України дуже плідно попрацював і видав сучасні протитанкові ракетні комплекси «Стугна», «Корсар», які відповідають всім чинним на сьогодні стандартам. Ми маємо танкову загрозу з боку Донецька та Луганська, оскільки на цій території Російська Федерація тримає понад 700 танків, — зазначив Міністр оборони. — Тому для адекватного реагування на загрозу ми цього року надали пріоритет модернізації цього озброєння та військової техніки. Є ще чотири такі стратегічні напрями, на яких ми працюємо та які визначені в державному оборонному замовленні на цей рік. Всі наші стратегічні напрями пов'язані зі стратегічними загрозами.

На думку глави оборонного відомства, оборонно-промисловий комплекс значно підвищив свою ефективність.

— Наприклад, БТР-4Е пройшов понад 100 доопрацювань в ході модернізації та випробування на лінії зіткнення. На мою думку, сьогодні він є одним з кращих у світі у своєму класі, — сказав Степан Полторак. — Така ж робота проводиться й по протитанкових засобах, безпілотних літальних апаратах, станціях радіоелектронної боротьби, технічної розвідки, засобах протиповітряної оборони, що є для нас критично потрібним для забезпечення оборони та захисту нашої держави.

«У НАС Є СВОЇ МОЖЛИВОСТІ ЩОДО РОЗРОБКИ І ПРИЙНЯТТЯ НА ОЗБРОЄННЯ НОВОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ, НОВІТНЬОГО ОЗБРОЄННЯ»

На думку Степана Полторака, ми маємо розраховувати не лише на допомогу наших закордонних партнерів, таких як Сполучені Штати Америки, Велика Британія, Канада, але й повинні розвивати власні можливості та потужності. Вітчизняний оборонно-промисловий комплекс за останні роки помітно активізував свою роботу.

— У нас є свої можливості щодо розробки і прийняття на озброєння новітньої військової техніки, озброєння, що досить суттєво вплине на стан Збройних Силах України, а також на ситуацію, яка на сьогоднішній день існує на лінії зіткнення в районі проведення АТО, — зазначив генерал армії України Степан Полторак, повідомляє Управління комунікацій та преси МО України.

ДОПОМАГАЮЧИ УКРАЇНІ В ЇЇ ПРАГНЕННІ ЗАХИСТИТИ СВОЮ ЗЕМЛЮ, ВЕСЬ СВІТ ДОПОМАГАЄ СОБІ

Степан Полторак також повідомив, що під час переговорів з очільником оборонного відомства США Джимом Меттісом у Вашингтоні було обговорено не тільки питання, пов'язані з наданням летального озброєння, а також можливість розширення співпраці оборонних відомств США та України.

Міністр оборони України генерал армії України Степан Полторак

— Та допомога, яка була надана Україні, є дуже важливою і дуже ефективною, починаючи від підготовки інструкторами Сполучених Штатів наших військових, а через систему підготовки НАТО в нас пройшло понад 10 батальйонів, і завершуючи наданням матеріально-технічної допомоги, включаючи озброєння та техніку, — сказав Міністр оборони України. — Це сигнал для всіх українців, а не тільки для Збройних Сил, про те, що ми не залишаємося наодинці з таким потужним агресором, як Російська Федерація. І це сигнал також для наших партнерів, що потрібно більш ефективно працювати та допомагати Україні в її прагненні захистити свою землю, бо допомагаючи Україні, весь світ водночас допомагає собі.

«РОСІЯ ПРОДОВЖУЄ ШУКАТИ ШЛЯХИ ДЛЯ ТОГО, ЩОБ АГРЕСІЮ, ЯКУ ВОНА РОЗВ'ЯЗАЛА, ПЕРЕТВОРИТИ НА ЗАМОРОЖЕНИЙ КОНФЛІКТ»

— Практично чотири роки Російська Федерація, терористичні угруповання, сформовані нею в Донецькій та Луганській областях, не виконують свої зобов'язання, які вони взяли в Мінську, — зазначив Міністр оборони України. — Не виконаний перший пункт, який є основою всіх пунктів домовленостей, — не припинений вогонь. Це та основа, після виконання якої можна рухатися далі. На жаль, цього не досягнуто, є окремі випадки, коли кількість обстрілів мінімальна, але здебільшого режим припинення вогню не дотримується.

За словами глави оборонного відомства, керівництво Російської Федерації продовжує шукати шляхи для того, щоб агресію, яку воно розв'язало, перетворити на заморожений конфлікт.

«ПОРЯДОК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МИРУ НА ДОНБАСІ МИРОТВОРЧИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ МАЄ ВІДПОВІДАТИ ВСІМ ВИМОГАМ МІЖНАРОДНИХ НОРМ І ЗАКОНІВ»

— Президент України постійно шукав різні шляхи припинення війни. І одна з пропозицій — введення миротворчої місії, — повідомив генерал армії України Степан Полторак. — Порядок забезпечення миру на Донбасі миротворчими підрозділами має відповідати всім вимогам міжнародних норм і законів.

Міністр оборони зазначив, що для того, щоб конфлікт не став замороженим, а миротворчі сили сприяли мирному вирішенню цієї проблеми, потрібно виконати декілька умов:

— Миротворча операція має проводитися не тільки на території зіткнення, а на всій окупованій території. Якщо вона буде проводитися виключно на лінії зіткнення, то виникнуть додаткові загрози для самої місії. Потрібно діяти на всій території, також і на ділянці кордону між Росією та Україною, яка тимчасово не контролюється українською владою.

Іншою умовою роботи місії, на думку глави оборонного відомства, є виведення з окупованої Росією території сформованих нею терористичних угруповань та її регулярних військ. Є неприйнятною участь у місії самої Російської Федерації.

— Я не знаю таких прикладів у світовій історії, щоб окупант був одночасно окупантом і миротворцем. Росія маніпулює ситуацією, спочатку вона створює проблему, а потім прагне виступити в ролі миротворця, — зауважив Міністр оборони.

Степан Полторак ще раз наголосив, що введення миротворчих сил сприятиме врегулюванню цього конфлікту мирним шляхом, але водночас висловив переконання в тому, що паралельно потрібно дуже плідно працювати над реформуванням і створенням потужних Збройних Сил України.

Також дуже важливо, щоб не припинявся міжнародний тиск на Росію, аби змусити її виконати свої міжнародні зобов'язання.

«ГОЛОВНИЙ ЧИННИК У БОРОТЬБІ З КОРУПЦІЄЮ — ЛІКВІДУВАТИ ПЕРЕДУМОВИ, ЯКІ СПРИЯЮТЬ КОРУПЦІЙНИМ ДІЯМ»

— Головний чинник у боротьбі з корупцією — ліквідувати передумови, які сприяють корупційним діям. Це один із пріоритетів та головних завдань, які я поставив перед собою, коли прийшов на посаду міністра оборони. Я дію саме за цим принципом, — наголосив Міністр оборони України генерал армії України Степан Полторак.

Глава оборонного відомства також розповів, що всі посадові особи, які призначаються на посади в Міністерстві оборони та Генеральному штабі, проходять через поліграф, спеціальні перевірки.

— Я як міністр, усі мої заступники, Генеральний штаб робили й робитимемо все можливе, щоб слово «корупція» не мало жодного відношення до Міністерства оборони України, — наголосив Степан Полторак.

— Дуже хотілося б, щоб усі звинувачення доводилися до логічного завершення, щоб це не шкодило Збройним Силам і щоб деякі правоохоронні органи не використовували Збройні Сили для того, щоб піаритися, розуміючи, що в армії великий бюджет і є ризики, — зауважив глава оборонного відомства.

ВОНИ НЕ ЗМОГЛИ ЗАЛИШИТИСЯ ВДОМА, КОЛИ НА ВІЙНІ ГИНУТЬ ЇХНІ ЧОЛОВІКИ, СИНИ, ДРУЗІ,

АБО ПРО ПЕРЕОЦІНКУ РОЛІ ЖІНКИ В УКРАЇНСЬКОМУ ВІЙСЬКУ

У Збройних Силах України налічується майже 25 тисяч жінок-військовослужбовців, із них більше 3 тисяч — офіцери. Майже 7 тисяч мають статус учасника бойових дій, 91 жінку-військовослужбовця відзначено державними нагородами

Олена з позивним «Київ» відзначена орденом «Народний Герой України». Ця тендітна жінка з 72-ї бригади не гірше за чоловіків справляється з мінометними розрахунками. За визнанням її побратимів, вона нині одна з найбільш результативних командирів мінометних батарей, а служити з нею вони вважають за честь.

А з інструкторкою з медичної підготовки Оленою М. хлопці спочатку відмовлялися їхати разом на бойові виїзди, бо «вона — жінка і під час бою буде влаштовувати істерики». Проте після першого виїзду на передову їхнє ставлення до медика змінилось: урівноважена і смілива дівчина на полі бою виявилася психологічно сильнішою за багатьох з тих, хто упереджено звинувачував її у слабкості...

Українки завжди виявляли інтерес до військової служби. Наприклад, під час Другої світової війни в УПА вони найчастіше були зв'язковими та медиками. У радянській армії на гітлерівців наганяли страх снайпери або «нічні відьми» — льотчиці.

У Збройних Силах України доволі тривалий час украй консервативно ставилися до вступу жінок на військову службу, але війна на Донбасі внесла корективи. Жінки не змогли залишитися вдома, коли на війні гинуть їхні чоловіки, сини, друзі.

За даними Кадрового центру Збройних Сил України, станом на лютий цього року у Збройних Силах України налічується майже 25 тисяч жінок-військовослужбовців, із них більше 3 тисяч — офіцери. Для порівняння: минулоріч у війську проходили службу понад 23 тисячі жінок, а 2008-го їх було тільки 1800. Майже 7 тисяч мають статус учасника бойових дій, 91 жінку-військовослужбовця відзначено державними нагородами.

З перших днів війни на Донбасі жінки-добровольці були снайперами, гранатометниками, кулеметниками, проте офіційно обіймали посади кухарів чи діловодів, адже бойові посади були для них закриті. За останні два роки для жінок-військовослужбовців розширили перелік бойових посад до ста. Серед яких, зокрема, гранатометник, заступник командира розвідувальної групи, командир БМП, кулеметник, снайпер, стрілець тощо. Торік були внесені зміни до Переліку військових посад осіб офіцерського складу, які можуть бути заміщені військовослужбовцями-жінками.

Побачивши багатьох жінок на «нулях» у справі, ніхто з побратимів уже не відправить їх варити борщ, адже стало очевидним: українки готові і спроможні захищати Україну нарівні з чоловіками. Водночас законодавство, яке регламентує їхню службу, потребує ще багатьох змін. Наприклад, згідно зі статтею 43 «Положення про проходження військової служби відповідними категоріями військовослужбовців» без згоди жінки-військовослужбовця її не направляють у відрядження в разі наявності в неї дітей віком до 14 років. А згідно зі статтею 269 Статуту внутрішньої служби ЗС України жінки призначаються до складу добового наряду тільки на визначені позиції (відповідно до переліку), а також на чергування лише за спеціальністю. Неподинокими є випадки, коли військовослужбовці чоловік і жінка обіймають однакові посади в одному підрозділі, однак службу в добовому наряді несуть по-різному. Мабуть, через це деякі командири неохоче беруть жінок у свої частини.

Суттєво розширить права жінок у війську ухвалення парламентом законопроекту № 6109, який вже прийнято в першому читанні. Що він змінить? Жінкам дозволять укладати контракт на проходження військової служби до 45–60 років (на сьогодні діє обмеження у 40 років та відповідно 50 років в особливий період); зросте граничний вік перебування в запасі — із 50 років до 60–65 років залежно від звання (сьогодні — до 50 років, тоді як у чоловіків — до 60–65 років); установлять однакові засади призначення в наряд і проходження військових зборів чоловіками та жінками.

— Жінки, які хочуть і вміють служити, не мають бути позбавлені цього права і гідні мати рівні з чоловіками умови для кар'єрного зростання. У цьому ми маємо цілковиту підтримку Міністерства оборони. Сподіваємося, що законопроект незабаром усе ж таки буде ухвалено, — пояснює голова підкомітету з питань гендерної рівності і недискримінації Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин Ірина Суслова.

Очікується також низка змін до нового закону «Про освіту». Серед них — скасування підзаконних актів, що обмежують набір до військових ліцеїв дівчат. Це стане першим щаблем їхньої подальшої успішної військової кар'єри.

Тетяна МОРОЗ

ЧОМУ АРМІЇ ПОТРІБНІ ЖІНКИ-ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІ

● Участь жінок у врегулюванні військового конфлікту є необхідною для ефективного завершення процесу встановлення миру надання допомоги місцевому населенню

Резолюція Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека»: найпоширенішими жертвами збройних конфліктів є жінки та діти, тому залучення жінок-військовослужбовців до процесу побудови миру та захисту населення критично необхідне.

● Один із основоположних стандартів НАТО — рівні умови військової служби чоловіків та жінок

Такими є рекомендації Комітету з питань жінок у збройних силах НАТО.

● Участь жінок і чоловіків у військовій службі на рівних умовах є нормою для країн із найбоєздатнішими арміями у світі

2015 року Міноборони США відкрило всі військові посади для жінок; Ізраїль 2000 року дозволив жінкам служити на будь-якій військовій посаді, а в Норвегії аналогічний закон ухвалено ще 1985 року.

● Наявність жінок у військовому підрозділі позитивно впливає на дисципліну та бойовий дух військових

Дивлячись на співслужбовців-жінок, чоловіки-військові менше схильні до дисциплінарних правопорушень, боягузтва та дезертирства, оскільки виникає виховане змалечку почуття сорому перед «слабкою» статтю.

● Жінки-військовослужбовці можуть виконувати завдання військової служби нарівні з чоловіками

Опитування учасників АТО на замовлення Координатора проектів ОБСЄ в Україні: 48% ветеранів-чоловіків вважають, що жінки в АТО здатні виконувати військові обв'язки нарівні або краще за чоловіків, 33% опитуваних чоловіків-учасників АТО не можуть дати однозначну оцінку, а 19% вважають жінок слабшими.

ЦЯ ДІВЧИНА У СВОЇ 19 ПОЇХАЛА НА ВІЙНУ...

ГАННА ФЕДОРЧУК ПЕРЕКОНАНА, ЩО СВОЮ КРАЇНУ МАЄ БОРОНИТИ КОЖЕН. ВОНА — САНІНСТРУКТОР ОДНОГО З ДЕСАНТНО-ШТУРМОВИХ БАТАЛЬЙОНІВ, ЩО ТРИМАЄ ОБОРОНУ НЕПОДАЛІК ВІД ДОНЕЦЬКА. НА ПЕРЕДОВІЙ ВЖЕ ПОНАД ДВА РОКИ

Ганна Федорчук

Почувши в радіоефірі свій позивний, вона кидає всі справи, і за лічені хвилини авто з червоним хрестом мчить її туди, де наш захисник потребує порятунку. Третій рік поспіль Ганна — санітарний інструктор одного з десантно-штурмових батальйонів, який нині тримає оборону на підступах до Донецька. На її особистому рахунку вже десятки врятованих бойових побратимів, багатьох з яких доводилося самотужки витягувати під щільним обстрілом противника.

— Дуже добре пам'ятаю зиму 2016 року. Тоді наш батальйон утримував позиції в Авдіївській промзоні, — згадує Ганна. — Серед білого дня, коли всі відпочивали від важкої ночі, ворог знов розпочав артилерійський обстріл. За викликом я терміново виїхала до бійця, що «на нулі» зазнав осколкового поранення обох ніг. Над головою ще свистіли кулі, а я самотужки відтягувала його у безпечне місце. Десь за капоніром додатково вколола йому знеболювальне. Він не міг пересуватися, але був у свідомості. Ми разом зробили перев'язку ніг та чекали на можливість, щоб у перерві між «прильотами» добратися до санітарного автомобіля. Раптово десь зліва чую несамовитий крик: «Медика сюди! Терміново медика!». Майже одночасно отримую команду по «радійці» та дізнаюся, що в іншого пораненого нестримна артеріальна кровотеча з шиї. Я мала вирішити, кому з двох важкопоранених надати перевагу... Дуже важко зробити такий вибір. Зараз я вже навчилася долати психологічний фактор і спокійно спочатку допомагаю тому, хто того більше потребує.

«Над головою ще свистіли кулі, а я самотужки відтягувала в безпечне місце бійця, що «на нулі» зазнав осколкового поранення обох ніг. Майже одночасно по «радійці» дізнаюся, що в іншого військовослужбовця нестримна артеріальна кровотеча з шиї. Паралельно внаслідок поранення ще й грудної клітини у нього почалися спазми дихання...»

Замислившись на мить, Ганна замовкла, подивилась у вікно, посміхнулася, ніби щось побачила чи згадала… Потім, продовжила.

— Я тоді все ж врятувала того хлопця від неминучої смерті, — додає дівчина. — Включивши холодний розсуд, без будь-яких емоцій спочатку своїм пальцем, а потім уже його долонею перекрила кровотечу та перетягнула марлеву пов'язку джгутом Есмарха. Але це ще було не все... Паралельно внаслідок поранення ще й грудної клітини у нього почалися спазми дихання.

Як учили в медичному училищі, дістаю з рюкзака спеціальну голку та з усього розмаху втикаю її в область легенів. Почути, як вийшло через неї повітря, неможливо, але побачити, що боєць починає ковтати ротом повітря, можна… Вже в Авдіївці, у шпиталі, йому пощастило вдруге. Чергував тоді хірург, що називається, від Бога. На превеликий жаль, я не запам'ятала його прізвище, але він майстерно зробив десантнику надзвичайно складну операцію та повернув його фактично з того світу. Хлопець і зараз служить в нашому батальйоні.

Розповіла Ганна й про те, як потрапила до війська.

— Спекотне літо 2014-го. На Сході країни вже йшла війна, а у нашій мирній Шепетівці багато небайдужих городян займалися волонтерською справою. На той час я була головою студентської ради місцевого медичного коледжу, де вчилася, а ще — головою місцевого молодіжного руху, який допомагав армії, — пригадує Ганна. — Під час однієї з благодійних акцій до мене підійшла літня жіночка, простягнула десять гривень і сказала, що після купівлі ліків у неї більше нічого не залишилося від пенсії. Я категорично відмовилася брати в неї останні гроші. Тоді вона пішла до крамниці й купила півхлібини і консерву «Кільки в томаті» (на що вистачило грошей). Знов підійшла і каже «Віддай комусь із військових від мене особисто». Кинула куплене в наш загальний кошик і почимчикувала своєю дорогою. Мені стало соромно, і я всім сказала, що мушу особисто їхати до наших бійців на Донеччину.

Так 19-річна дівчина під час літніх канікул уперше опинилася на війні в районі Дебальцевого. Там же потрапила й під перший у житті ворожий обстріл. Саме тоді, коли вперше побачила велику кількість поранених, в її душі зародилося бажання рятувати людські життя.

Уже за рік паралельно зі складанням державних іспитів проходила медичну комісію у військкоматі. А в липні 2015-го була зарахована до навчального центру в Житомирі.

— Ви взагалі розумієте, куди йдете? — чи не щодня запитував мене командир навчальної роти.

— Звісно, я багато про що можу не знати, адже до цього в армії не служила, але добре знаю: мої знання й навички сьогодні потрібні нашим хлопцям на війні. Хочу, щоб воїни поверталися додому живими, — відповідала я.

Так пройшли три місяці навчань. Після цього було бойове злагодження у складі підрозділу. А в грудні наш батальйон уже висунувся на виконання бойових завдань під Зайцевим, що на Донеччині.

Потім у житті дівчини-медика була участь у боях за Світлодарську дугу, Авдіївську промзону, населені пункти Курдюмовка та Тарамчук, місто Щастя...

— Навіть не уявляєш, що там на тебе чекає під час чергового виїзду, — зізнається Ганна. — Це війна, тут буває по-всякому. Треба бути готовим діяти холоднокровно й професійно, приборкавши власні емоції. Цього не вчать у медичних закладах, це приходить із досвідом.

Бували в практиці Ганни випадки поранень, несумісних із життям. Це й множинні осколкові поранення магістральних судин, кульові поранення серця та голови...

— Траплялися й випадки, коли хлопці помирали в мене на руках, — із тремтінням у голосі і сльозами на очах згадує Ганна. — Це не можна навіть словами передати, як важко перебувати поряд із помираючим, коли він з останніх сил просить про допомогу, а ти усвідомлюєш, що вже не в змозі щось зробити. Повірте, це дуже важко...

Не забуває Ганна, що вдома, у рідній Шепетівці, на неї чекають рідні. Особливо переживає бабуся, тому дівчина, щодня спілкуючись із нею по телефону, як може, заспокоює. Підтримує матеріально.

Безпосередній командир Ганни упевнений, що дівчина — справжній боєць і відмінний санітарний інструктор. Завдяки її професіоналізму, турботливим рукам і гарячому серцю чимало хлопців було витягнуто з того світу.

— Я все життя мріяла стати медиком, — каже Ганна Федорчук. — І ось мрія здійснилася. Тепер мрію про те, щоб більше не було війни…

Євгеній СИЛКІН

«ОДИН ЧОЛОВ’ЯГА СКАЗАВ МЕНІ: «КРАЩЕ Б ТИ БОРЩІ ВАРИЛА...» Я ВІДПОВІЛА: «СТАНЕШ НА МОЄ МІСЦЕ — ПІДУ ВАРИТИ», АЛЕ ВІН ЧОМУСЬ НЕ РИЗИКНУВ»

УРОДЖЕНКА УРАЛУ, А НИНІ ГРОМАДЯНКА УКРАЇНИ ОЛЬГА СІМОНОВА З ГРУДНЯ 2014 РОКУ ВОЮЄ З РОСІЙСЬКИМИ ОКУПАНТАМИ — МЕДИКОМ, КУЛЕМЕТНИКОМ, РОЗВІДНИКОМ, ОПЕРАТОРОМ-НАВІДНИКОМ БМП...

Ольга Сімонова

…Керівник навчання задоволено посміхається:

— Добре працюють. Навіть відмінно.

У бінокль було видно, як снаряди влучали в мішені. Закінчивши вправу, БМП поверталися на вихідні позиції.

Серед постатей, що шикувалися біля машин, я помітив високу струнку вродливу дівчину. То була Ольга Сімонова — старший солдат, оператор-навідник. Саме вона трощила мішені з 30-мм автоматичної гармати і кулемета ПКТ, виборюючи «відмінно» для екіпажа.

Її обличчя видалося знайомим. Так, це була та сама росіянка Ольга, що воювала в лавах Збройних Сил України й після тривалих тяжб із бюрократією отримала українське громадянство.

Дівчина народилася на Уралі в звичайній сім’ї. З дитинства любила читати книжки, займалася спортом. Ходила в походи у гори — за плечима в неї більш як десятирічний досвід гірського туризму, альпінізму і висотного сходження. Також займалася бойовими видами спорту — вона майстер спорту з джиу-джитсу, кандидат у майстри спорту з рукопашного бою. У неї багато друзів з України, тому, коли почався Майдан і з екранів «зомбоящика» потекла брудна «киселёвщина», віри їй не мала. А після окупації Криму і літніх боїв 2014-го дівчина прийняла рішення — поїхати захищати Україну. Розповідає вона про це, як про щось таке, що само собою зрозуміле:

— Я не вірила у пропагандистську брехню… Знаю, хто правий у цій війні, й розумію, що правда на боці України. Я тут не через гроші. Коли приїхала, один чоловік мені сказав: «Я думав, що ви всі в Росії однакові, а завдяки тобі зрозумів, що це не так».

З грудня 2014 року Ольга — на курсах тактичної медицини, а в квітні-вересні 2015-го — парамедик евакуаційної бригади Першого добровольчого медичного шпиталю.

— Пам’ятаю, як одного солдата скинуло вибухом з броні. Впав, увесь у крові, йому вивернуло пальці. Тоді я вперше побачила, як роблять пов’язку-рукавичку. Хлопець у шоці, каже, що нікуди не поїде, відлежиться тут. Я потім його зустріла — вилікувався і знову воював...

Коли ми базувалися в Пісках, хтось із місцевих «здав» наші координати бойовикам. Вибухом майже рознесло хату, в якій ми розміщувалися. Нас врятувало те, що снаряд потрапив до кімнати, де зберігалися продукти. Потім консерви збирали по всій вулиці.

Але робота медиків була не для Ольги. Згодом вона стала кулеметницею ДШК. На моє запитання, чи не було якихось непорозумінь із приводу того, що вона, жінка, постійно перебувала у чоловічому колективі. Замислюється.

— Майже ні. Тут усе залежить від того, як себе поставити, як поводитися. Одного разу, коли ми стояли на блокпосту, хтось, у кого перевіряла документи, сказав «Краще б ти борщі варила…» Я відповіла: «Станеш на моє місце — піду варити», але він чомусь не ризикнув. Узагалі я знаю, що деяким чоловікам фору дам і з фізо, і зі знань матчастини зброї. Якщо скиглити, бідкатися, що важко, що "зручності" на вулиці — толку не буде. Мої товариші по службі це знають. Жодного разу не відправляли в тил.

Після окупації Криму і літніх боїв 2014-го дівчина прийняла рішення — поїхати захищати Україну

Деякий час Ольга служила у розвідувальному взводі. На запитання, чи підуть із нею в розвідку, її побратими одностайно відповідають: «Так!». Про ті виходи вона говорить, знову ж таки, як про щось буденне: «Так, були виходи, ходила. Та нічого героїчного — звичайна робота».

Під час навчання в «Десні», яке тривало три місяці, вона обрала військову спеціальність оператора-навідника бойової машини піхоти. Зараз Ольга Сімонова досягла рівня командира БМП.

Олександр ШУЛЬМАН

«ДУЖЕ ДОБРЕ ПАМ’ЯТАЮ СВОГО ПЕРШОГО ВРЯТОВАНОГО ПОРАНЕНОГО. ДО НАЙМЕНШИХ ДРІБНИЦЬ МОЖУ РОЗПОВІСТИ ПРО КОЖНУ З ДЕВ’ЯТИ ЙОГО ОПЕРАЦІЙ...»

Світлана Долик

Лише за минулий рік капітан медичної служби Світлана Долик успішно провела 320 операцій.

На календарі пізня осінь. На годиннику початок дев’ятнадцятої, тож за вікном вже темно. В районі проведення антитерористичної операції ніч настає якось раптово. І вона завжди якась темніша та густіша, ніж на мирній території України. Саме тієї миті до чергового лікаря 66-го мобільного військового госпіталю надходить тривожне повідомлення: ворожим снайпером у районі авдіївської промзони важко поранено нашого бійця. Захисник України отримав кулі в груди та живіт. Першу медичну допомогу йому надав фельдшер підрозділу. Та все ж життя солдата висить на волосині. Йому потрібна термінова фахова допомога лікарів військового шпиталю. Отже, чергова група військових медиків, підсилена хірургом та лікарем-анестезіологом капітаном медичної служби Світланою Долик за лічені хвилини завантажилися у спеціалізований реанімаційний автомобіль. Виїхавши за межі міста, де дислокується шпиталь, водій вимкнув фари. Адже російські найманці ведуть прицільний обстріл всіх автомобілів, що вночі рухаються дорогами АТО. А швидка для них узагалі найбажаніша ціль. Бо бандитам міжнародні норми та правила не писані. Машина з медичними позначками буде розстріляна ними відразу ж, як її помітять. Це вже неодноразово підтверджено бойовою практикою.

Проминувши крайній блокпост, медики вимкнули телефони і навігатори. Це звичайна практика для АТО. Адже по всій лінії зіткнення працюють новітні російські радіоелектронні комплекси, що дозволяють відслідковувати рух та місцезнаходження за даними активного мобільного пристрою. Далі залишалося сподіватися на Бога, вдачу та майстерність водія.

Та цього разу щось пішло не так. Чи то через бажання лікарів чим швидше потрапити до пораненого, чи просто сталася випадковість, але медики повернули не в тому місці. На дорогах у районі АТО часто немає не те що покажчиків, а навіть назви сіл зняті з усіх зупинок та знаків. Досить швидко наші лікарі зрозуміли: вони на ворожій території. Паніки не було. Водій повільно розвернув машину. Сухо ляснув пересмикнутий автоматний затвор — про всяк випадок підготувалися до бою. А Світлана дістала з кишені подаровану подругою ще перед від’їздом на війну вервицю. Міцно стиснула в долоні прозорі пластмасові бусини. Краще смерть, аніж полон та знущання мордорських зарізяк.

Час тягнувся незрівнянно довго. Так само з вимкненими фарами, намагаючись не надто шуміти, військові лікарі повернулися на звільнену від окупантів територію. За кілометр вони знайшли потрібний поворот і виїхали на нашу «лінію 0». Поранений був у важкому стані, та його вдалося врятувати. Спільними зусиллями всіх військових медиків наш захисник залишився живий, і його здоров’ю нічого більше не загрожувало. Хлопця спочатку перевезли до 66-го мобільного шпиталю, а згодом літаком доправили до Дніпра.

Це лише одна з історій фронтових буднів ординатора відділення реанімації ВМКЦ Західного регіону капітана медичної служби Світлани Долик. Війна увірвалась у життя цієї веселої українки разом із сиренами першого медичного конвою, що 2014 року привіз поранених бійців до Військово-клінічного медичного центру Західного регіону, де вона тоді була звичайним цивільним лікарем. Для Львова це був перший борт «звідти». І ніхто ще не знав і не уявляв, як важко буде приймати молодих людей, скалічених зброєю та агресією нашого східного сусіда, яке психологічне навантаження потрібно буде витримати медикам, спілкуючись з батьками поранених, для яких лікар на ту секунду божество, що повідомляє втішну чи страшну звістку, а слів бракує або вони застрягають у горлі грудкою болю. Світлана твердо вирішила: бути цивільною, коли у країні почалася війна, для неї неприйнятно. Тому наступного дня пішла до військкомату, аби її призвали на службу.

Свого першого пораненого вона пам’ятає дуже добре. До найменших дрібниць може розповісти про кожну з дев’яти операцій, які були потрібні, щоб повернути Олексія у стрій. Тепер цей поранений під час оборони луганського аеропорту воїн часто приходить у шпиталь провідати лікарів, ще раз їм подякувати і розповісти про свою службу. Попри складність поранень, за три довгі місяці наполегливого лікування військові медики таки повернули захиснику втрачене здоров’я.

Лише за минулий рік капітан медичної служби Світлана Долик успішно провела 320 операцій. Тільки вдумайтесь у цю цифру: за 365 днів року — 320 операцій! Але вона не вважає, що робить щось надзвичайне. Така вже українська жіноча вдача — ніколи не бути осторонь, надто коли у твоїй державі війна.

Тарас ГРЕНЬ

ВОНИ ЗАХИЩАЮТЬ УКРАЇНУ!

Молодший лейтенант Ілона — лікар-травматолог. Уже понад півтора року надає первинну допомогу бійцям, які зазнали поранень на лінії зіткнення

Олександра родом із Шепетівки. Дуже любить тварин. Де б вона не перебувала, завжди знаходить хвилинку, аби піклуватися про братів наших менших

Ганна — зв'язківець. Півроку тому підписала контракт і, залишивши рідне місто, поїхала на Схід країни. Служить тут разом із чоловіком

У колишньому, цивільному, житті Наталя — перукар, а сьогодні вона оператор протитанкового ракетного комплексу.
А ще Наталя Юріївна мати п'ятьох синів, старшому з яких 22 роки, а молодшому — лише чотири рочки

Людмила, маючи дві вищі освіти, несподівано для рідних змінила теплий кабінет і багатовіковий пил експонатів одного зі столичних музеїв на свіже повітря степу Донеччини. Сьогодні обов'язки санітарного інструктора взводу вона виконує не гірше, ніж колись роботу науковця

Олена — корінна киянка з родини військових. Стати фаховим радіотелеграфістом їй допомогло багаторічне захоплення музикою та ідеальний слух. У підрозділі їй немає рівних у користуванні азбукою Морзе

Алла свого часу працювала операційною сестрою у Національному військово-медичному клінічному центрі «ГВКГ». З колегами рятувала життя наших бійців, яких привозили зі Сходу країни. Здобувши відповідну освіту, молодший лейтенант тепер виконує обов'язки офіцера-психолога батальйону

Олена пройшла військову та фахову підготовку в навчальному центрі військ зв'язку. І разом із чоловіком поїхала виконувати бойові завдання на Донбас

Молодший сержант Анжела — ТВО заступника командира підрозділу з морально-психологічного забезпечення.
— Бувають випадки, коли мені важко знайти потрібні слова, щоб дати пораду, але я роблю все можливе, щоб заспокоїти людину та знайти правильну відповідь на її запитання, — говорить Анжела

«КОЛИ ВИВОЗИЛИ З ДЕБАЛЬЦЕВОГО ВАЖКОПОРАНЕНОГО, УПЕРШЕ ПОБАЧИЛА НА СПІДОМЕТРІ «180»

Галина Алмазова

ГАЛИНА АЛМАЗОВА, КЕРІВНИЦЯ МЕДИЧНОЇ КОМАНДИ ШВИДКОГО РЕАГУВАННЯ «ВІТЕРЕЦЬ», КАВАЛЕР ОРДЕНА «НАРОДНИЙ ГЕРОЙ УКРАЇНИ», РОЗПОВІЛА ПРО МОТОРОШНІ Й ДИВОВИЖНІ ВИПАДКИ ПОРЯТУНКУ БІЙЦІВ, ПРО МАШИНИ З ДУШЕЮ ТА ЗВОРУШЛИВІ ЛИСТИ ВІД ПОРАНЕНИХ

Середина лютого 2015-го. Хтось продовжував святкувати День Валентина, а Галина Алмазова планувала хоч трохи відпочити в бліндажі неподалік від Дебальцевого. День видався, м'яко кажучи, непростий: у режимі нон-стоп забирали поранених. Мрію про перепочинок зруйнував черговий виклик: «П'ятнадцать поранених! Підскочте в Луганське, заберіть!» Екіпаж «Вітерця» миттєво виїхав. Фари ввімкнули. Хоч на прилад нічного бачення медики на той час іще не розжилися, швидкість — за сотню. Попереду — найнебезпечніша ділянка — міст на височині між двома ставками. Його прострілювали безперервно. Навколо, періодично вибухаючи, горіло чимало підбитої техніки. Галина подивилася ліворуч: там палає «Урал», кинула погляд праворуч — побачила розстріляну «таблетку». «Нічого, проскочимо», — переконувала себе професійна гонщиця та впевнено помчала вперед. Тієї миті перед танком, який ішов попереду, вибухнула міна. Танк розвернуло... Він «прикривав» екіпаж медиків від осколків, і вони в'їхали просто в танк. Машина позбулася фар, скла, але вона продовжувала свій шлях. Жінка зізнається, що, якби тоді зупинились на мосту під обстрілом, то не вижили б. Але думали не про себе, а про бійців, яким була потрібна термінова допомога. «Вітерець», хоч і ледве їхав, але забрав поранених, вивіз усіх у безпечне місце й лише потім «помер». «Ну хто після цього скаже, що машини не мають душі?» — каже Галина.

Та не встигла керівниця медичної команди швидкого реагування «Вітерець» торкнутися головою подушки й задрімати, як пролунав дзвінок. «Готуйтеся! Роботи буде багато! Починається вихід із Дебальцевого!» Тоді Галина й не здогадувалася, що відпочити кілька наступних діб їй так і не вдасться. А ще вперше в житті доведеться бачити, як плачуть чоловіки...

— Ми їхали назустріч. Забирали поранених із БТРів, танків, вантажних машин і вивозили їх у лікарні. Потім знову зустрічали й відвозили. Паралельно надавали допомогу тим, котрі не могли чекати. У машину сідало по десятеро, а то й більше людей. У кого контузія, у кого осколки... Після виходу ми ще добу пробули в найближчому до Дебальцевого селі й зустрічали тих, що заблукали або вибиралися хаотично. Протягом трьох діб практично не вдалось поспати. Це був єдиний випадок за всі наші ротації й чергування, коли ми не рахували поранених. Нам просто ніколи було їх записувати, занадто багато їх було. Артемівську лікарню було забито під зав'язку.

Хоча на розмови тоді часу зовсім не вистачало, з багатьма врятованими пораненими Галина товаришує й нині. Нещодавно вона отримала дуже зворушливого листа від сапера. «Я обіцяю носити тебе на руках, як колись ти мене несла пораненого», — написав чоловік. Галина каже, що саме тоді, коли чує такі слова, розуміє, що все недаремно.

— Колись мене попереджали, що спілкування з бійцями має закінчуватись одразу після доправлення їх до госпіталю, що прив'язуватись до них не можна. У мене так іще жодного разу не виходило. Ніч, вони всі однакові на вигляд: у землі, у крові, у шоломах та балаклавах... Ти їх узагалі не можеш відрізнити один від одного. А потім вони починають писати... «А пам'ятаєш, як ти нас рятувала?» Надсилають фото зашитої руки. Найважче, коли телефонують матері. Дуже з багатьма з них знайомство не переривається. Мабуть, уже й не перерветься... Під час подій у Дебальцевому ми практично не спілкувалися з хлопцями. Та все ж мені запам'яталось дуже багато бійців. Ніколи не забуду ще зовсім юного хлопчину з обгорілим обличчям і повністю згорілими берцями на ногах. Він вийшов із БТРа босий, а те, що залишилось від берців, намертво припеклося до ніг. А на вулиці мороз мінус двадцять, сніг, лід. Хлопець благав, щоб йому вкололи знеболювальне й терміново відправили назад, до побратимів. Кричав, що йому ніяк не можна в лікарню, бо хлопцям потрібна допомога.

> *«Він вийшов із БТРа босий, а те, що залишилось від берців, намертво припеклося до ніг. А на вулиці мороз мінус двадцять, сніг, лід. Хлопець благав, щоб йому вкололи знеболювальне й терміново відправили назад, до побратимів»*

Також ніколи не забуду такого самого юного хлопця з простреленим коліном. Запам'ятався один командир, якого я добре знала і який завжди був суворим, серйозним, а тут я побачила сльози на його очах... Дуже багато поранених мали страшні обмороження, великі чорні плями на тілі.

Уночі, уже після виходу, команда «Вітерця» також чергувала біля Дебальцевого в надії, що іще хтось вийде. О другій годині ночі пролунав дзвінок від друзів із тилу. Вони повідомили, що до них змогли додзвонитися бійці, які виходили з Дебальцевого, але заблукали. Їх було шестеро.

— Дали свій номер, попросили допомогти. Ми зідзвонюємося, просимо їх на кілька секунд увімкнути геолокацію, аби визначити місце розташування. Виявилося, вони вже в глибині території ворога. Через п'ятнадцять хвилин зв'язок із ними зник назавжди. Це жахливе відчуття, коли ти не можеш допомогти. Я досі нічого не знаю про їхню долю...

Галина зізнається, що тільки під Дебальцевим зрозуміла, навіщо стільки часу займалася гонками. Уміння розганяти автомобіль до неймовірних швидкостей урятувало життя як медикам, так і не одному пораненому. Якось, коли вночі вивозили з Дебальцевого бійця з 80 відсотками обгорілого тіла, уперше побачила на спідометрі цифру 180. Тоді рахунок ішов на хвилини, у Краматорську хлопця чекав вертоліт.

— Схожих випадків було чимало. І не тільки в Дебальцевому. Можу пригадати, як ми вивозили бійця з-під Горлівки, його поранило в груди. Нам його віддали бездиханним, з практично нульовим тиском. У мене на борту був анестезіолог, йому вдалося за п'ять хвилин привести хлопця до тями, він поставив йому крапельницю. Але все одно часу мали вкрай мало. Тоді я на своєму «Форді» витиснула понад 140 кілометрів. Щоб ви розуміли, він більше як 90 відмовляється їхати взагалі. Пізніше я дізналася, що через кілька місяці цей хлопець повернувся на фронт.

Жінка ділиться: було безліч моторошних випадків, але не менше — дивовижних порятунків.

— Якось нам привезли хлопця з легким осколковим пораненням ноги. Хоч би як це дико звучало, але таку ситуацію вважали цілковитою дрібницею. Однак через кілька хвилин дороги стало зрозуміло, що хлопця ми втрачаємо. Ми його роздягли, уважно оглянули й знайшли під пахвою два малесеньких безкровних входи від осколків. Ці осколки потрапили в легені, і почалася внутрішня кровотеча, гемоторакс, пневмоторакс. Добре, що з нами був хірург і знав, як допомогти. Поки везли хлопця в госпіталь, у нього кілька разів зупинялось серце, його відкачували. Але все закінчилося добре. Реанімувати поранених із зупинкою серця нам доводилося досить часто. Найскладніша маніпуляція, з якою особисто мені довелося стикатись, — використання дефібрилятора.

Пам'ятаю як у Пісках зіткнулися з двома складними випадками одночасно. В одного хлопця відірвало руку, вона просто звисала, в іншого — розсічення ребер, внутрішні органи буквально повипадали. Нам доводилося тримати їх руками. Намагались їх якимось чином примотати, зафіксувати, аби довезти пораненого до лікарні, поставити крапельницю тощо...

Здобутий на фронті досвід не раз знадобився Галині Алмазовій і в цивільному житті. Коли разом із ще одним медиком вони поверталися з ротації, то стали свідками аварії в мирному Києві. Тоді на пішохідному переході збили чотирнадцятирічного хлопчика. Травми були складними, без кваліфікованої першої допомоги він не зміг дочекатися швидкої.

— Одразу зупинилися, стабілізували стан і допомагали аж до приїзду швидкої. Це не поодинокий випадок. На трасі кілька разів надавали допомогу, коли проїжджали повз аварії.

Анастасія ОЛЕХНОВИЧ

СТРАТЕГІЧНИЙ РАДНИК ВИСОКОГО РІВНЯ ВІД КАНАДИ ДЖИЛ СІНКЛЕР:

«НЕ ЗВЕРТАЙТЕ З ДОРОГИ РЕФОРМ»

В Україні працюють кілька десятків іноземних радників, залучених до процесу національної оборонної реформи, яка ставить за мету формування ефективного, сучасного війська, що відповідає всім визначальним критеріям НАТО, здатне захистити наш суверенітет і територіальну цілісність. Серед таких важливих для України персон — радник високого рівня від Канади пані Джил Сінклер. Цікаво було почути її думку стосовно іноземного сприяння зміцненню нашої обороноздатності та критичну експертну оцінку реформи в оборонному секторі

ПРОФЕСІОНАЛИ ДІЛЯТЬСЯ ДОСВІДОМ З ПРОФЕСІОНАЛАМИ

— Пані Джил, розкажіть, будь ласка, про практичні результати допомоги Канади в підготовці українських військовослужбовців і які подальші напрямки співпраці?

— Передусім зауважу, що Канада почала співпрацю з українським оборонним відомством іще 2015 року і робила це в кількох площинах. Зокрема ми надавали індивідуальну стрілецьку підготовку, вишколювали військових медиків, допомагали в боротьбі із саморобними вибуховими пристроями. Наші зобов'язання перед Україною є незмінними. Звісно, тепер очевидно, що українське військо значно краще підготовлене, більш спроможне й боєздатне в захисті власної країни. Наведу один практичний результат нашого внеску в цей здобуток. Лише за останню ротацію (починаючи від вересня 2017-го) Збройні Сили Канади підготували тисячу українських військових за посиленим курсом тактичної медицини. Й у вас стає дедалі більше власних інструкторів, які вже самі готують армійських фахівців у різних сферах.

> *«Українці воюють на передовій з дуже грізним противником, щодня навчаючись нового. І от тепер ми вчимося у вас також»*

У подальшому, зважаючи на те, що підготовка на тактичному рівні проходить добре, а військовослужбовці ЗС України належно навчені й умотивовані, ми можемо почати щільніше працювати на інституційному рівні. Наприклад, канадські представники працюють на посадах заступника начальника навчального центру Військової служби правопорядку, а також радника в новоствореному медичному управлінні.

І тут варто поговорити про розширення двостороннього партнерства. Бо українці багато чого можуть навчити канадців. Якщо ви поспілкуєтеся з нашими військовими, які тут працюють із українськими колегами, котрі мають досвід АТО, вони скажуть: ваші офіцери є професіоналами, в яких канадці запозичають деякі важливі речі.

— Тобто актуальним ставатиме певний обмін, дифузія (поширення) досвіду?

— Саме так. Професіонали діляться досвідом з професіоналами. Це нагальна ідея. Українці воюють на передовій з дуже грізним противником, щодня навчаючись нового. І от тепер ми вчимося у вас також.

— А як ви оцінюєте роль Проектного офісу реформ при Міноборони України? Чи потрібна його трансформація?

— Знаєте, український досвід унікальний. Почну з того, що Проектний офіс реформ є продуктом суспільства, динамічної громадськості, яка втрутилася, щоб допомогти захистити країну. Багато українців стали волонтерами. Відклавши свої справи, вони просто йшли на фронт. І цей офіс виник саме із такого середовища. І зараз Україна перебуває в особливій ситуації, коли міністр та Збройні Сили можуть розраховувати на вміння й ресурси, надані громадськістю. Це дуже виразно видно, якщо подивитися на досягнення, скажімо, у продовольчому забезпеченні, питаннях логістики, медицини. Офіс реформ відіграв важливу роль у розробці рішень і пропозицій щодо виходу з критичних ситуацій, отримання фінансування на деякі проекти. І він потрібен доти, доки держава формуватиме адекватні інституції. Стратегічний оборонний бюлетень України є інституціалізаційною складовою еволюційних змін. І тут роль Офісу реформ неперехідна, бо треба було і варто далі робити речі, які у вашій армії ніхто не робив. Синергія партнерства, сконцентрована в одному місці, має допомогти в цій справі. Звісно, як усе буде гаразд із інституціями, цей інструмент перейде на новий рівень.

Джил Сінклер

— Як ви в цілому оцінюєте реформування Збройних Сил України, в яких сферах досягнуто найбільшого успіху?

— Якщо зважити на ті виклики, які стоять перед Україною та її армією, стан війни, скажу, що результат доволі вражаючий. Чотири роки тому ви майже не мали війська, а сьогодні 83% військовослужбовців — це контрактники. Ви значно поліпшили бойову спроможність, професіоналізм, оснащеність, змінюються ментальність і традиції в армії. Варто закріпити ці зміни на інституційному рівні й продовжувати рух на хвилі реформ.

«У НАС НЕМАЄ ГОТОВИХ РІШЕНЬ ЧИ МОДЕЛЕЙ ДЛЯ УКРАЇНИ»

— Цей конфлікт, окрім гарячої фази, має невидиму, але надважливу компоненту. Маю на увазі те, що ми реально бачимо війну цінностей. Наскільки чітко це усвідомлюють наші західні партнери?

— Ви маєте рацію. Наше партнерство та дружба з Україною є саме виявом такого усвідомлення й відчуття того, що ви закладаєте інше майбутнє своєї країни. Маю на увазі євроатлантичну, успішну державу, наповнену свободою, гідністю та безпекою для всієї нації. А війну ви ведете, безсумнівно, за право мати власний вибір, і це ознака ментальних змін. Тому ви маєте таких партнерів, як Канада.

Ми неабияк задоволені, що торік підписали із Києвом Угоду про оборонне співробітництво, що дуже символічно для закріплення партнерства Канади з Україною. Вона відкрила нам чудові можливості у сфері оборонних технологій, дослідницької діяльності, оборонно-промисловому співробітництві, оборонній політиці та підготовці війська.

— Яким чином Україна може скористатися моделлю канадського досвіду демократично-цивільного контролю за діяльністю Збройних Сил?

— Мушу сказати, що хоч у нас є значний власний досвід, але в нас немає готових рішень чи моделей для України. Характеристики ситуацій у наших країнах дуже різні. Та й не треба вам копіювати чиюсь практику. У вас є чудовий Стратегічний оборонний бюлетень. Зараз його матриця переростає в закон «Про національну безпеку України», який мають незабаром ухвалити. І там є положення про цивільно-демократичний контроль над воєнними організаціями, про професійний склад Міноборони і Збройних Сил. Україна йде у правильному напрямку, але на подолання цього маршруту потрібен певний час.

— Досягнення яких стандартів дозволить вважати українську армію такою, що відповідає теперішнім безпековим загрозам?

— Відповім на це запитання на двох рівнях. Перший — це подальше нарощування професіоналізації війська. Вам потрібно досягнути повної сумісності із стандартами Альянсу. А ще більшого результату ми очікуємо в ментальних зрушеннях.

Також вам потрібно, аби відповідати майбутнім викликам і загрозам, бути інноваційними, гнучкими й водночас дисциплінованими. І в Україні є потенціал щодо цих параметрів. Україна вже показала себе інноваційною, бо гібридні війни — нова реальність, де ваша країна є, так би мовити, живою лабораторією того, якими будуть майбутні воєнні дії. І ви у таких умовах існуєте щодня. І тому повинні адаптуватися, вчитися. Тут вам допомагають партнери. Та мало набути досвід, його треба систематизувати, використати в підготовці особового складу — від сержантів до генералів.

«ЧИМ ЕФЕКТИВНІШЕ ЖІНОК ЗАЛУЧАТИМУТЬ ДО АРМІЇ, ТИМ СИЛЬНІШОЮ ВОНА БУДЕ»

— Доволі болючими для ЗС України були питання, пов'язані з аспектами гендерної рівності. Може, через сильні радянські традиції. Чи прогресує українське військо в гендерному балансі?

— Це гарне запитання. І це та сфера, де є покращення. Авжеж, у вас присутнє спадкоємне мислення. І це ще один напрямок, де Україна й Канада можуть співпрацювати. Збройні сили Канади проводять прогресивну політику в гендерному питанні. Переконана, що чим ефективніше жінок залучатимуть до армії, тим сильнішою вона буде. Україна відкрита та прозора в цьому питанні, і тут ми теж партнери.

— Сьогоднішня Росія будь-які конфліктні й інші «не іміджеві» ситуації навколо України прагне використати для розколу західної цивілізації, роблячи нас розмінною монетою в геополітичній грі. Як Україні поводитися в такій ситуації, щоб відстояти свій інтерес у світі?

— Це дуже складне питання. Я маю допомогти Україні досягти тих цілей, які вона перед собою поставила після Революції гідності. Це євроатлантичний вектор. Чому я згадала це? Бо почасти, на мою думку, за кордоном говорять про Україну саме в контексті конфлікту з Росією. Але цей фактор не визначає того, що Україна хоче для себе, для своїх людей, для власного майбутнього. Україні слід далі проводити реформи із чітким розумінням перспективи як запоруки прогресу. Тільки такою роботою ви забезпечите досягнення власного національного інтересу, не інакше. Дивіться та йдіть прямо, не звертаючи уваги на те, хто і що вам каже з різних сторін. Ми дуже глибоко поважаємо той героїзм і професіоналізм, який є в українських людей! Але благаю: не звертайте з дороги…

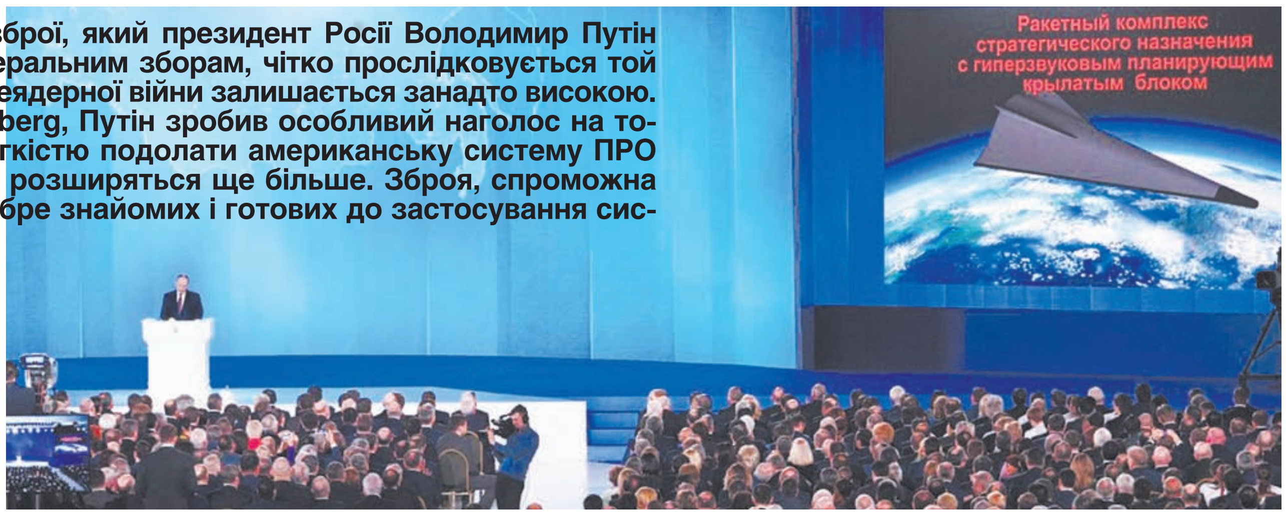
Геннадій КАРПЮК

РОСІЯ ВКОТРЕ ЛЯКАЄ СВІТ... «СУПЕРРАКЕТОЮ»

КРЕМЛЬ ХОЧЕ БІЛЬШОГО ПРАВА ГОЛОСУ В СВІТІ, ОДНАК У ПІДСУМКУ ВІН ОТРИМАЄ ГОНКУ ОЗБРОЄНЬ, В ЯКІЙ НЕ ЗМОЖЕ СТАТИ ПЕРЕМОЖЦЕМ

У несподіваному огляді нової стратегічної зброї, який президент Росії Володимир Путін включив до свого щорічного послання Федеральним зборам, чітко прослідковується той сигнал, який він хотів відправити США: ціна неядерної війни залишається занадто високою.

На переконання експертів видання Bloomberg, Путін зробив особливий наголос на тому, що російська ядерна зброя здатна з легкістю подолати американську систему ПРО і незабаром можливості Росії в цьому сенсі розширяться ще більше. Зброя, спроможна нести ядерний заряд, варіюється від уже добре знайомих і готових до застосування систем до сумнівних і поки ще неперевірених

Ракетний комплекс із важкою міжконтинентальною ракетою РС-28 «Сармат», за словами господаря Кремля, здатний обійти наявні американські системи протиракетної оборони, але тільки тому, що вони недостатньо ефективні. Гіперзвуковий крилатий блок «Авангард» здатний оминати різні системи оборони завдяки тому, що він летить у верхніх шарах атмосфери з надзвуковою швидкістю — до 20 Мах. І обидві ці системи вже готові або майже готові до розгортання.

Також ішлося про безпілотний підводний човен — стратегічну ядерну торпеду «Статус-6» — яку значно складніше відстежити, ніж звичайний підводний човен. Але ця торпеда не стала ні для кого новиною — про неї навіть було згадано в новому «Огляді складу і кількості ядерної зброї» США.

Також у своєму зверненні Путін представив три види озброєнь, про які раніше нічого не було відомо. Ними виявилися ракета повітряного базування «Кинджал», схожа на ракети наземного базування «Іскандер»; лазерні комплекси наземного базування; крилата ракета з атомною силовою установкою, яка нібито здатна обходити як пагорби, так і системи ПРО. Але ці новинки викликали в експертів певну недовіру: атомний двигун є надто важким, і його важко встановити на ракету. Отже, з цих трьох видів зброї тільки «Кинджал» здається найбільш близьким до прийняття на озброєння.

За словами військового аналітика та наукового співробітника Інституту Кеннана у Вашингтоні Майкла Кофмана, у своїй промові Путін не згадав два нові види зброї, які раніше викликали пожвавлення в експертному співтоваристві, тобто протикорабельну надзвукову ракету «Циркон» і міжконтинентальну балістичну ракету РС-26 «Рубіж».

При цьому експерти зауважують, що в міжконтинентальних балістичних ракетах «Сармат» немає нічого надто нового, а ракети і торпеди з атомною силовою установкою розроблялися і в Радянському Союзі, і в США ще у 50-х і 60-х роках минулого століття. У той час такі технології були надзвичайно витратними, а завдяки сучасним технологічним досягненням стало можливим виготовити таку зброю.

Експерти можуть сперечатися стосовно того, чи не перебільшив Путін ступінь невразливості нової російської зброї американськими системами ПРО, особливо тими, які досі знаходяться на стадії розробки. Американські чиновники вже заявили, що США готові до всього, що Путін може їм протиставити.

Тим часом природа цих загроз із боку Москви значно важливіша за ступінь правдивості заяв Путіна про силу його нової суперзброї. Помилково вважати цю частину його щорічного звернення до Федеральних зборів частиною передвиборної кампанії напередодні голосування 18 березня. Експерти переконані, що «перемога» Путіна на цих фальшивих виборах ні у кого не викликає сумнівів, тому йому зовсім не обов'язково пропонувати росіянам такі «ядерні» аргументи. Крім того, він уже тривалий час займається зовнішньою політикою значно більш охоче, ніж внутрішньою. Цей його сигнал спрямований виключно на США.

При цьому фахівці зауважують, що Путін і його генерали чудово розуміють, що вони не зможуть здобути перемогу в неядерній війні проти США. Зрозуміло, російську армію буде не так легко перемогти, як жменьку російських найманців, розгромлених у лютому в Дейр-ез-Зорі, але ця битва все одно не буде рівною: США мають цінний досвід, висококласну військову техніку та чисельну перевагу. Тому Путін робить акцент на зростанні якості своїх ядерних засобів стримування.

> *Путін показує зуби, перебуваючи у слабкій позиції. США мають висококласну військову техніку та чисельну перевагу. Тому Путін робить акцент на зростанні якості своїх ядерних засобів стримування*

Путін показує зуби, перебуваючи у слабкій позиції, щоб США зрозуміли, що їхня сила не матиме ніякого значення в тому випадку, якщо вони виступлять проти нього. Однак США навряд чи сприймуть його сигнал так, як він розраховує: Америка захоче зберегти за собою позицію сили, тож вона радше розпочне нову гонку озброєнь.

Нова зброя — це подарунок Путіна американським генералам: тепер вони зможуть демонструвати його під час обговорень бюджету, як раніше цього року зробив сер Ніколас Картер, глава Генштабу Сполученого Королівства, з російським відеороликом 2013 року. Вони отримають більше грошей, а прохання Путіна ставитися до Росії як до рівної, яке він кілька разів повторив у своєму зверненні, найімовірніше, знову буде проігноровано.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЕКСПЕРТ ПРО ЯДЕРНУ ПРЕЗЕНТАЦІЮ ПУТІНА: «ДЕЯКІ З ІДЕЙ Є БОЖЕВІЛЬНИМИ»

Деякі концепції нової російської зброї з ядерними можливостями, представлені президентом Путіним напередодні, є доволі сумнівними.

Про це розповів старший дослідник з питань Росії Американської ради зовнішньої політики Стівен Бланк, повідомляє Укрінформ.

«Деякі з них (презентованих концепцій. — Ред.), безумовно, розроблялися в Росії, але невідомо, чи готові вони до розгортання», — зазначив експерт.

Він зауважив, що має сумніви щодо дієздатності окремих представлених концептів. «Деякі з ідей є божевільними, наприклад, крилата ракета з ядерним реактором замість двигуна», — вважає Бланк.

Так він прокоментував представлений російським президентом проект нової крилатої ракети з ядерною енергетичною установкою, яка начебто вже була випробувана на центральному полігоні РФ.

Після виступу Путіна були озвучені коментарі інших, також і російських, експертів, які схилялися до того, що спроектувати такий міні-реактор для крилатої ракети сучасна наука не здатна. За іншими оцінками, цей концепт якщо і буде побудований, залишатиме стійкий радіоактивний слід уздовж всієї траєкторії польоту, починаючи від стартового майданчика.

Як зауважив Стівен Бланк, така розробка легко може призвести до «ядерної катастрофи».

Американський експерт також категорично не погодився з позицією Росії, що система протиракетної оборони США містить загрозу для Російської Федерації. «Протиракетна система не може загрожувати російській зброї, тож усі ці розмови про загрози (з боку США. — Ред.) є шахрайством», — зауважив Бланк. Він зазначив, що і російські військові, і російські вчені добре це усвідомлюють.

Нагадаємо, що минулого тижня російський президент Володимир Путін у посланні до Федеральних зборів РФ у Москві презентував низку новітніх концептів ядерної зброї та засобів їхньої доставки. Причому більша частина його презентації була представлена у вигляді комп'ютерної графіки, а не документальних кадрів з місць випробування.

ХВАСТОЩІ ЯДЕРНОЮ ЗБРОЄЮ

Анімаційна презентація нових розробок зброї масового знищення, яку представив президент Путін, залишає сумніви, що ці технології справді в Російській Федерації доступні. Тому Росії краще зосередитися на збереженні своєї договороспроможності, ніж лякати намальованою війною, наголосив екс-посол США в Україні Джон Гербст, повідомляє Укрінформ.

«Заява Путіна була не першими його хвастощами ядерною зброєю», — нагадав колишній високопоставлений дипломат, який зараз очолює Євразійський центр ім. Діну Патріцію аналітичного центру Атлантична рада (м. Вашингтон).

Він також висловив сумнів щодо військових спроможностей РФ: «Не зрозуміло, чи має Росія нову систему зброї».

У цьому зв'язку Джон Гербст зазначив, що «Росії було би краще дотримуватися своїх зобов'язань щодо контролю над озброєннями, ніж малювати жахаючі картинки про свої ядерні можливості».

Як повідомляв Укрінформ, президент РФ Володимир Путін під час виступу перед Федеральними зборами РФ презентував кілька концепцій нової зброї, які, за його словами, «не мають аналогів у світі». Серед них була показана нова МБР «Сармат», гіперзвуковий комплекс, крилата ракета з ядерною енергоустановкою, підводний дрон з ядерним озброєнням на борту. При цьому, на одній з анімацій ракета з кількома боєголовками поцілила у південний американський штат Флориду.

Водночас більша частина презентації містила не документальні кадри, а намальовану на комп'ютері анімацію.

Офіційний Вашингтон того ж дня відреагував на заяви російського президента. Так, у США не побачили несподіванок у промові Путіна, але водночас звинуватили Росію в продовженні ракетних розробок на порушення міжнародних домовленостей, зокрема договору про скорочення РСМД, укладеного між Москвою і Вашингтоном.

Сторінку підготував Вадим КОВАЛЬОВ

ІНФОРМАЦІЯ СТАЛА ЗБРОЄЮ

ФАНТАЗІЯ РОСІЙСЬКИХ ПРОПАГАНДИСТІВ У СТВОРЕННІ ФЕЙКІВ НЕ МАЄ МЕЖ, А СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДОЗВОЛЯЮТЬ ЇМ ПОШИРЮВАТИСЯ ЯК ПАРАЗИТАМ

ДОКТОР ФІЛОЛОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР, СПЕЦІАЛІСТ У ГАЛУЗІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІЙН ГЕОРГІЙ ПОЧЕПЦОВ:

«Фейки прийшли в дуже підготовлений для них світ. Реклама і пропаганда, інтереси влади або власників заполонили інформаційний простір. Проте фейк не страшний, поки його не запускають в обіг системно й індустріально. Тоді з одиночного струмочка він може перетворитися на могутню інформаційну річку, яка змітає на своєму шляху будь-які політичні фігури й навіть режими»

Минулого місяця проросійські «майстри слова та гострого пера» продовжували уважно відстежувати та «правдиво» висвітлювати події, які відбуваються в Україні. Приміром, на пропагандистському каналі «Росія-1» український екс-нардеп Ігор Марков заявив, нібито під час подій Революції гідності «екстремісти з «Правого сектору» насамперед захопили крематорій», де спалювали тіла загиблих майданівців.

Як говорять українські експерти із групи «Інформаційний спротив», це стара дезінформація часів Майдану, якою «корисні ідіоти Путіна» вкотре намагаються дискредитувати Революцію гідності, заразом підвищивши свій рейтинг.

Водночас інформаційна агенція з Харкова повідомляє, що в місті Лубни пенсіонери «полюють на голубів». Основою для цього фейка став пост одного з користувачів Facebook. Пані почула цю історію в одному з кіосків з продажу преси. Чергова історія російської пропагандистської машини, чимало яких — про розіп'ятих хлопчиків; оплату проїзду сіллю у маршрутках тощо — ми вже чули. У даному випадку хотілося б зауважити, що коли журналіст прагне повідомити читачу об'єктивну інформацію, він використовує більш достовірні джерела, ніж газетні кіоски, інакше все сказане може бути невірно витлумачене.

Були ще історії про появу на Донбасі «третьої сили» та про «наступ ЗСУ», про те, що невідомі посипають вулиці Києва отрутою, про те, що «хунта» готує міжнародних терористів із «російських» офіцерів, які нібито втекли від Путіна тощо. Словом, фантазія російських пропагандистів у створенні фейків не має меж. А сучасні технології дозволяють їм поширюватися як паразитам.

— Нині проти України ведуться і конкретні інформаційні атаки, і часом поширюється неперевірена, недостовірна інформація, — говорить Надзвичайний і Повноважний Посол Великої Британії в Україні Джудіт Гоф. — **Інформація воєнізується, тобто перетворюється на зброю і використовується для того, щоб дезорієнтувати та розколоти громади. Україна стала однією з перших мішеней сучасної інформаційної війни, яку Росія розв'язала із блискавичною швидкістю, зокрема за допомогою соцмереж. Канали пропаганди, що поширюють нісенітниці, часто відтворюють інформацію з достовірних джерел і структур в контексті власних ворожих наративів.**

Сьогодні російські інформаційні інтервенції виявлено не тільки в Україні, а й у президентських виборах у США, британському голосуванні за Брекзіт, каталонському референдумі, втручанні у вибори в кількох європейських країнах.

— Загалом фейки прийшли в дуже підготовлений для них світ. Реклама і пропаганда, інтереси влади або власників заполонили інформаційний простір, — говорить доктор філологічних наук, професор, спеціаліст у галузі інформаційних війн Георгій Почепцов. — Проте фейк не страшний, поки його не запускають в обіг системно й індустріально. Тоді з одиночного струмочка він може перетворитися на могутню інформаційну річку, яка змітає на своєму шляху будь-які політичні фігури й навіть режими.

Саме поняття фейкових новин можна тлумачити по-різному — залежно від контексту й цілей їхнього поширення. Наприклад, відоме видавництво Collins затвердило визначення: «Фейки — це фальшива, часто сенсаційна інформація, розповсюджена під виглядом новин». Проте деякі фахівці говорять, що люди почали називати фейковими новинами все, з чим вони не погоджуються і що їм не подобається.

ВВС пропонує таку класифікацію фейків: неправдиві новини, поширені навмисно; новини, які містять правдиву інформацію, але не є цілковито точними. Другий вид фейків може виникнути, якщо журналісти чи блогери не перевірили всі факти, перш ніж опублікувати матеріал, або перебільшили деякі з них.

Тут за приклад, за словами Джудіт Гоф, можна навести один із британських таблоїдів, який відніс столицю України до найнебезпечніших міст світу поряд із Могадішо та Дамаском, завдавши цим шкоди іміджу країни.

Фейк, як і свого часу чутка, побудований так, щоб задовольняти інтереси й очікування читача, бо тільки він має шанс на поширення. Не поширюватиметься й те, у чому немає новизни, адже фейк — це новина. Він також живе в менш контрольованих середовищах, як у радянський час було з чутками й анекдотами. Вони також добре поширювалися в усному середовищі, яке не так легко було контролювати владі, чиїм аналогом нині й є соцмережі.

— Соцмедіа дали голос мільйонам, але водночас вони забрали в них увагу, бо соціально-технічні платформи так ними управляють, що мало хто може позбутися своєї залежності від мережі. Нині інтернет-залежність відгородила людей від реального світу, а якщо додати сюди телесеріали й відеоігри, то виявиться, що світ зник зовсім, — каже Георгій Почепцов.

Зазвичай будівля фейкової дійсності невдовзі руйнується, бо реальність виявляється сильнішою. Але розпізнавання фейка постфактум не має значення, бо вибори або референдум уже відбулися.

Тож розпізнаванню неправдивих новин нині слід приділяти велику увагу. І саме задля цього у 50 школах України впроваджують інфо-медійну грамотність «Вивчай та розрізняй (L2D)», мета якої — формувати здатність розрізняти серед медіа-контенту пропаганду та дезінформацію.

— Навіть в умовах мирного життя ми спостерігаємо ситуацію, коли на наших дітей виливається потік інформації. Вони можуть отримати її з величезної кількості електронних джерел, і ми не можемо захистити їх від, наприклад, неправдивої інформації. Але ситуація для нас, українських громадян, стає ще складнішою через те, що ми всі живемо в умовах гібридної війни. І тут дуже важливо для виживання нашої держави, щоб громадяни розуміли і вміли критично мислити. Медіа-грамотність є абсолютно необхідна життєва навичка для кожної сучасної людини, — говорить міністр освіти та науки України Лілія Гриневич. — Після апробації цієї ініціативи вироблені практики будуть поширюватися на всі школи України.

США СТВОРИЛИ ЦЕНТР ДЛЯ БОРОТЬБИ З ДЕЗІНФОРМАЦІЄЮ

Державний департамент США та Пентагон підписали меморандум про переказ $40 млн з Пентагону до державного американського центру (Global Engagement Center, GEC), що був заснований 2016 року для боротьби з ісламістською пропагандою. Проте згодом його мандат був розширений: тепер установа також займається протидією дезінформації, яку спонсорують уряди, повідомляє американське видання Politico.

— Це фінансування має вирішальне значення для того, щоб ми продовжили агресивно реагувати на зловмисний вплив та дезінформацію та могли створити більш глибокі партнерські відносини з нашими союзниками, Кремнієвою долиною та іншими партнерами в цій боротьбі, — заявив Стів Гольдштейн, заступник держсекретаря США з питань публічної дипломатії і державних справ.

Politico відзначає, що хоча в заяві прямо не було сказано про протидію саме російській пропаганді, але очевидно, що йдеться про неї.

БРИТАНЦІВ НАВЧАТИМУТЬ РОЗРІЗНЯТИ ФЕЙКИ ЧЕРЕЗ МОБІЛЬНУ ГРУ

Як пише The Guardian, мета гравців Bad News полягатиме в тому, щоб створити власну «імперію фейкових новин», завдяки чому вони зможуть зрозуміти пропагандистські тактики. Вчені сподіваються, що завдяки грі вдасться «вакцинувати» громадськість проти засилля дезінформації.

«Ідея полягає в тому, що коли ви побачите ці тактики й використаєте їх у грі, ви зможете чинити їм опір, — каже дослідник Сандер ван дер Лінден. — Ми хочемо, щоб громадськість дізналася, що ці люди роблять, поставивши себе на їхнє місце».

Гравці Bad News повинні нарощувати кількість підписників у Twitter, спотворюючи правду, поширюючи фейки, розділяючи об'єднаних та відволікаючи увагу. Водночас їм належить не втрачати довіру своєї аудиторії.

На запитання про те, чи існує небезпека, що Bad News може переманити гравців на «темну сторону», дослідник із Кембриджського університету відповів, що варто ризикувати, «зважаючи на те, скількох людей ми завдяки цьому зможемо навчити».

Роман ВУС

ЗА ЦИМИ КНИЖКАМИ ВИВЧАТИМУТЬ ІСТОРІЮ БОРОТЬБИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ЗА СВОЮ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

У КОЗЯТИНІ ТВОРЧИЙ КОЛЕКТИВ ГАЗЕТИ «НАРОДНА АРМІЯ» ПРЕЗЕНТУВАВ УЖЕ ЧЕТВЕРТЕ ВИДАННЯ КНИЖКИ «ВКЛОНЯЄМОСЬ ДОЗЕМНО УКРАЇНСЬКОМУ СОЛДАТУ»

Творчий колектив газети «Народна армія», герої книжки «Вклоняємось доземно українському солдату» та громада міста Козятин

Для невеличкого районного містечка, що на Вінниччині, подія, яка відбулася днями, була неординарною. У гості до місцевої громади завітали військові журналісти, герої книжки — наші відважні воїни та артисти Заслуженого академічного Зразково-показового оркестру ЗС України, які презентували у міському палаці культури четверту збірку творчого колективу Центрального друкованого органу Міністерства оборони України «Народна армія» із серії «Вклоняємось доземно українському солдату».

Хто вони, захисники України, якими за їхню стійкість та мужність захоплюються багато хто у світі? Яку ціну платять, стримуючи російську агресію? Чому вважається, що день, прожитий на війні, — це щастя? Саме на ці запитання відповідає книжка. В ній — історія боротьби українського народу за свою незалежність, розповіді про важку солдатську роботу на війні, щемливі історії про те, як війна калічить людські долі.

Головними дійовими особами на презентації книжки стали її герої. Це полковник Вадим Дорофєєнко — офіцер у четвертому поколінні, кавалер п'яти бойових орденів, керівник загону «Відродження», який займається пошуком та перепохованням останків воїнів Другої світової війни. Він — сапер, знешкодив тисячі вибухових предметів. А ще — бойовий командир роти 72-ї бригади, яка нещодавно повернулася з району бойових дій, капітан Костянтин Руденко з позивним «Базальт». За рік, який бригада знаходилася в авдіївській промзоні, на шахті «Бутовка» й у Верхньоторецькому, було повернуто 24 квадратні кілометри української території. І Герой України, легендарний «кіборг», танкіст-віртуоз, заступник командира 1-ї окремої танкової бригади підполковник Євген Межевікін із позивним «Адам». За час війни пройшов шлях від командира роти до заступника комбрига. Екіпаж Межевікіна тримав оборону в найгарячіших точках на Сході країни. На рахунку «Адама» п'ять підбитих російських танків

Головний редактор газети «Народна армія», заслужений журналіст України полковник Роман Драпак:

— Головний висновок російської агресії проти України: держава і народ тільки тоді мають майбутнє, коли здатні себе захистити. І це висновок із усієї нашої історії. Наші офіцери і солдати доводять, що вони хоробрі й умілі воїни. Саме завдяки їм ми маємо тверду віру в те, що Україна вистоїть і утвердить свою незалежність. Ця книжка — це збірка замальовок та нарисів про наших захисників авторства журналістів газети «Народна армія», які багато часу провели з нашими солдатами та офіцерами на передовій і дуже точно зафіксували моменти, події, атмосферу фронтових буднів. Ця книжка в першу чергу адресована нинішній молоді, прийдешнім поколінням. За цією книжкою вони будуть вивчати історію України.

Головний редактор газети «Народна армія» полковник Роман Драпак

Чому ми вирішили провести презентацію книжки саме в Козятині? З першого року російської агресії проти України громада цього міста та району активно допомагає нашому війську. Тут сформувалася потужна волонтерська організація. Ця громада передала війську 7 автомобілів, понад 200 тонн різноманітних речей, продуктів та медикаментів. Особливо вразив той факт, що школярі міста і району сплели для наших воїнів 900 маскувальних сіток. На жаль, за 4 роки війни не всі українці почали перейматися тим, що відбувається на Сході країни. І те, що робить для фронту місцева громада, надзвичайно важливо. Це, безперечно, надихає наших воїнів, упевненість у тому, що за них дбають і моляться мільйони українців, додає їм сил.

Блаженніший Любомир Гузар казав: «У нас немає поділу між Сходом і Заходом, у нас є поділ між тими, хто любить Україну і хто її не любить». І тому я хочу вам подякувати за велику любов до України, за те, що прищеплюєте молоді любов до всього українського — мови, пісні, традицій, історії, нашого війська… Вважаю, що приклад такої активності козятинської громади на зміцнення війська та держави має пробудити ту частину українців, яка й досі осторонь від подій на Донбасі…

Олена Іванчук, голова громадської організації «Суспільні ініціативи Козятинщини»:

— Наша організація створена 2013 року. Тоді ми мали на меті організовувати різні інфраструктурні проекти за участю громадянського суспільства. Але коли розпочався Майдан, ми всі стали його учасниками. У нас сформувалася дуже хороша команда під керівництвом Віктора Зайчка, колишнього голови РДА. У травні 2014 року ми розпочали активну волонтерську роботу в інтересах нашого війська. Регулярно возили і возимо до військових частин усе необхідне. До цієї справи долучилися багато мешканців міста та району. З ініціативи Леоніда Цехановського, ми почали виготовляти маскувальні сітки. І якщо потреба в інших наших донорських проектах із налагодженням всебічного забезпечення військ зменшилася, то маскувальні засоби необхідні й донині. Ми працюємо з багатьма військовими частинами та підрозділами, а також із благодійним фондом «Армія SOS». Ми зрозуміли, що наше ядро організації із 40 осіб не в змозі забезпечити масове виготовлення маскувальних засобів, аби задовольнити потреби замовників, тож попросили допомоги у школярів. Спочатку відгукнулися щось із 10 шкіл. Але незабаром до цієї роботи долучилися майже всі школи міста і району. Ми вже відправили у військові частини більше 900 маскувальних сіток і 82 маскувальні костюми для снайперів типу «Гіллі». Ми зрозуміли, що патріотичне виховання дітей — це не говорити, а діяти, залучати їх до таких справ, аби дитина відчула повагу до себе з боку військових. Ми робимо те, що сьогодні армії потрібно, і ми бачимо, що це необхідно і нашим дітям.

Розуміємо, що діти мають відчувати вдячність за свою роботу. Одним із найкращих для них подарунків є книжка та зустріч з її героями. У наших школах є всі три попередні видання «Вклоняємось доземно українському солдату». Нам дуже приємно, що серед героїв книжки є й наші земляки. Ми організовували зустріч школярів з мамою військовослужбовця 95-ї бригади Олени Галамайчук, яка стала героєм першого видання. Ми переконані, що наші діти мають спілкуватися зі справжніми героями, мають відчувати повагу суспільства до нашого війська.

Хочу від усієї нашої громади подякувати колективу газети «Народна армія», що пристали на нашу пропозицію провести презентацію книжки саме в нашому місті. «Народоармійці» подарували нам справжнє свято — це і зустріч з цікавими і неординарними військовослужбовцями, і зустріч з українською піснею. Погляньте, обличчя дітей просто світяться від захвату. Чого тільки варті

Атмосферу свята створювали артисти Заслуженого академічного Зразково-показового оркестру Збройних Сил України

Подарунок від колективу «Народної армії» отримали школярі Махнівської ЗОШ — найбільш активні юні волонтери Козятинщини

На захід завітали герої книжки «Вклоняємось доземно українському солдату» — Герой України підполковник Євген Межевікін, полковник Вадим Дорофєєнко та капітан Костянтин Руденко

У фойє міського палацу культури демонструвалася фотовиставка «Повертайся живий!», світлини до якої зроблені військовими журналістами «Народної армії»

Міський голова Козятина Олександр Пузир (у центрі) впевнений, що такі заходи вкрай потрібні нашим військовослужбовцям, які повернулися з АТО, громаді та молоді

Материнських сліз не злічити, болю не виміряти, розпачу та гіркоти від втрати рідної дитини не осягнути... Низький Вам уклін, матері!

для них автографи в книжці з побажанням миру і добра від її героїв. А спільні фотографування з військовими — добра згадка на довгі роки.

Міський голова Козятина Олександр Пузир:

— За чотири роки наша армія стала сильнішою. Ми це відчуваємо. Ми навчилися захищатись. Ми створюємо щит і меч, але не для того, щоб нападати. Нам боляче від втрат, від пролитої крові героїв, сліз матерів. Книжка про нашу історію пишеться кров'ю наших солдатів і слізьми їхніх матерів. Але така наша українська історія.

Для нас, громади Козятина, презентація чергового видання про героїв російсько-української війни — величезна честь і визнання того, що ми все робимо правильно. Вщерть заповнена зала на тисячу місць міського палацу культури — пряме підтвердження цього. Війна триває. Вклоняюся родинам загиблих, військовим, які нас захищають, волонтерам і звичайним людям, які збирають і відправляють на фронт усе необхідне. І дітям, які плетуть сітки, і військовим кореспондентам, які об'єктивно розповідають про фронтові події.

Алла Олександрівна, мама загиблого під Іловайськом 25 серпня 2014 року від кулі снайпера лейтенанта Олександра Лобжина, який служив зв'язківцем у 51-й бригаді:

— Мій син призвався за мобілізацією у квітні 2014 року. Чесний, дуже любив Батьківщину, українську мову, таким я його виховала. Він ще малим прочитав у нашій домашній бібліотеці стареньку, 1917 року видання, книжку про історію України. Відтоді він був упевнений, що вся біда в Україні від Росії. З плином років це його переконання лише зміцнювалося і обростало незаперечними фактами. І тут Росія напала на Крим… Із перших днів російської агресії він сказав мені: «Мамо, якщо я не піду, то хто?».

Материнських сліз не злічити, болю не виміряти, розпачу та гіркоти від втрати рідної дитини не осягнути. Він залишився для мене таким, як я його бачила востаннє. Пам'ять — найцінніший скарб про мого Сашка, який загинув за Україну. Книжка «Вклоняємось доземно українському солдату» — навіки закарбувала пам'ять про наших дітей, чоловіків, батьків, це історія нашої боротьби за волю. На героїчних прикладах відданості присязі, самопожертви, відваги, честі й доблесті, що лягли в основу цих замальовок і нарисів, ми виховуватимемо справжніх патріотів — захисників прийдешніх поколінь.

Олександр ХОЛЯВА, Андрій АГЄЄВ

Герой України підполковник Євген Межевікін:

— Дуже радий, що з таким гарним приводом, а саме з презентацією збірки, завітав до Козятина. Тут живуть мої друзі, побратими, які також виконували завдання в районі проведення АТО. Велика справа, коли друкується така література. Вона не дає забути воїнів, що захищають Батьківщину.

Дуже приємно, що сьогодні у залі багато молоді. Це підтвердження того, що вона знає і цінує те, що роблять воїни на фронті. А значить — у нас є майбутнє. Ви робите велику справу — допомагаєте фронту маскувальними сітками, продуктами тощо. Навіть ваші малюнки і листи — неймовірна підтримка солдатам, які перебувають на передових позиціях. Велика вдячність вам за вашу роботу!

Командир роти 72-ї бригади капітан Костянтин Руденко:

— Коли під час презентації книжки демонструвався відеоролик про війну, впізнав своїх хлопців, а серед них — іще живих і усміхнених тих, кого вже рік немає з нами. Робота, яку виконують військові журналісти, увіковічуючи пам'ять про бійців, дуже потрібна усім нам, а особливо сім'ям, чиїх чоловіків і батьків навічно упокоїла Донбаська земля.

Низько вклоняюся громаді міста, волонтерам, дітям і дякую всім вам за те, що допомагаєте солдатам на передовій.

Полковник Вадим Дорофєєнко:

— Для мене велика честь стояти перед вами на цій сцені. Робота, яку ми виконуємо на Сході країни, — це обов'язок кожного чоловіка.

Мене надихнуло те, що в презентованій книжці багато розповідей про фронтове братерство та взаємодопомогу. Пригадалося: коли у 2014 році спрацював фугас і мені залишалося жити 3 секунди, я, не роздумуючи, закрив собою солдата, свого підлеглого, а потім і він мене врятував — виніс до медиків. Ми маємо пам'ятати усіх героїв, усі героїчні вчинки наших солдатів.

ГІДРОАКУСТИЧНА СТАНЦІЯ «ТРОНКА» ЦЬОГОРІЧ НАДІЙДЕ НА ОЗБРОЄННЯ НАШОГО ФЛОТУ

ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО МОНІТОРИНГУ ПІДВОДНОЇ ОБСТАНОВКИ ТА ВИЯВЛЕННЯ ДИВЕРСІЙНИХ СИЛ ПРОТИВНИКА В УКРАЇНІ РОЗРОБЛЕНО НОВІ ГІДРОАКУСТИЧНІ ЗАСОБИ

Фізико-географічні особливості північно-західної частини Чорного моря, а це відносно невеликі глибини (100–120 м), дають змогу підводним човнам противника малої водотоннажності підходити до стратегічних інфраструктурних об'єктів України.

До анексії Криму ми могли висвітлювали підводну обстановку значно більшими силами, оскільки в нас були мисливці за підводними човнами — корвети «Тернопіль», «Луцьк» і «Хмельницький». Сьогодні лише один корабель флоту оснащено гідроакустичною апаратурою для пошуку підводних об'єктів. Тільки фрегат «Гетьман Сагайдачний» може повноцінно здійснювати протичовновий дозор, але переважно тоді, коли він патрулює в морі, тобто епізодично. Крім того, Росія активно розвиває близьку морську зону й територіальне море України, зокрема з використанням сил спеціального призначення. ЧФ отримав на озброєння два нових швидкісних катери типу «Раптор», які призначено для прихованої доставки груп диверсантів на узбережжя. Не виключено, що вищезгадані плавзасоби може бути застосовано проти нас. Тому на ці загрози треба адекватно реагувати.

Бойового плавця без спорядження або з аквалангом закритого типу станція «Тронка» може запеленгувати на відстані понад 500 м

У перспективі система висвітлення підводного простору ввійде до новоствореної Єдиної національної системи відображення морської обстановки, робота над якою вже триває. Саме туди надходитиме весь потік інформації як із корабельних гідроакустичних засобів, так і з гідроакустичних станцій, які працюватимуть поблизу берегової лінії.

За задумом моряків, система вирішуватиме завдання щодо висвітлення даних про поточну підводну обстановку (пошук та ідентифікація підводних човнів, засобів доставки диверсійно-розвідувальних груп, інших малорозмірних цілей, включно з бойовими плавцями). Програма дозволить здійснювати розрахунково-аналітичну роботу. На основі отриманих даних моряки виконуватимуть тактичні розрахунки, розроблятимуть план протидії відповідним силам і засобам противника.

Нині в Україні для ефективного моніторингу підводної обстановки та виявлення диверсійних сил противника розроблено нові гідроакустичні засоби та станції. Вони спроможні здійснювати спостереження прибережних районів територіального моря, акваторій військово-морських баз і портів, стоянок торговельних суден і кораблів на рейдах. Це насамперед сучасна гідроакустична станція протидії диверсійним силам і засобам «Тронка», яку розробив персонал ДП «Київський науково-дослідний інститут гідроприладів».

Ця гідроакустична станція є пересувною. Вага її — 40 кг, тому станцію можна легко занурити в акваторію порту або розмістити поблизу сторожового корабля ВМС. Станція дуже ефективна, водночас принцип її роботи доволі простий. Вона в автоматичному режимі виявляє й супроводжує підводні об'єкти. Приміром, бойового плавця без спорядження або з аквалангом закритого типу станція «Тронка» може запеленгувати на відстані понад 500 м. З аквалангом відкритого типу — на відстані близько 900 м. А виявити диверсантів, яких доставили на надмалих плавзасобах, може й на дистанції 1000 метрів. На моніторі приладу є змога спостерігати за виявленими об'єктами, наприклад, з якою швидкістю рухаються підводні апарати. Також за допомогою вимірювання розподілу швидкості звуку на глибині можна навіть спрогнозувати дії диверсантів. Програмне забезпечення станції дозволяє задокументувати всю інформацію про підводну обстановку. Робоча глибина — до 50 м. Станція працює навіть під час трибального шторму.

Іще одна перспективна розробка українських винахідників — станція «Олімп ЗК». Вона за своїми тактико-технічними характеристиками потужніша за «Тронку». Передає інформацію в режимі онлайн. З урахуванням гідрологічних умов моря та глибини занурення станція спроможна виявити підводний або надводний об'єкт на дистанції до 10 км. Вона мобільно розгортається, фіксує шум від гвинтів підводного човна навіть на глибині до 200 м. Практично безпомилково може ідентифікувати підводні цілі та класифікувати їх, навіть якщо в заданому районі перебуває підводний човен із трьома-чотирма надводними кораблями або цивільними суднами. Єдине що — станція може не розпізнати малорозмірні цілі, приміром, ворожу субмарину, яка має менше як тисячу тонн водотоннажності.

ІГОР ФАЛЄЄВ, ПРЕДСТАВНИК ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «КИЇВСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ГІДРОПРИЛАДІВ»:

— Україна має сучасні розробки у сфері радіо- та гідроакустики, зокрема станцій спеціального й протидиверсійного призначення «Олімп ЗК», «Олімп-1», «Тронка», які мають міжнародний попит. Ці станції може бути використано для потреб технічного переоснащення Військово-Морських Сил України та Морської охорони ДПСУ. Напрямок швидко розвивається за рахунок упровадження нової елементної бази та принципів управління й контролю, що дає змогу в рази зменшити масу станцій і надати їм принципово нові бойові можливості, зокрема за рахунок прихованого транспортування до заданого району підводними роботами.

Віталій ПАНЧИШИН

ЯК ГОТУЮТЬ СУДНОВОДІЇВ ТА МЕХАНІКІВ ВМС, НЕ ВИХОДЯЧИ В МОРЕ...

Військово-Морські Сили поповнюються новими катерами, а в перспективі флот отримає й корвети. Важливо, щоб моряки, які прийдуть служити на нові кораблі, мали відповідну підготовку. Нещодавно Навчальний центр Військово-Морських Сил Збройних Сил України отримав тренажери для підготовки військовослужбовців штурманської та електромеханічної бойових частин

Що являє собою новий комплекс? На перший погляд, усе дуже просто: сім комп'ютерів, шість — для екіпажу корабля, сьомий — для інструктора. На моніторах схематично зображено енергетичні установки корабля, а з динаміків акустичних систем лунає гуркотіння корабельних двигунів: курсанти вчаться готувати електромеханічну бойову частину до бою та походу. Крім того, кожен комп'ютер оснащено трьома моніторами, на яких повністю відображається надводна обстановка, а також уся необхідна для судноводія інформація, мапа, локація тощо. Інструктор може задавати різної складності ввідні залежно від тематики заняття: чи то мілина, чи то судна, які йдуть небезпечним курсом, чи то повітряні цілі. А курсанти мають за певний час зробити розрахунки та ухвалити рішення. Фактично це дає змогу відтворити справжні дії у віртуальній реальності. За словами заступника командувача ВМС із бойової підготовки контр-адмірала Олексія Неїжпапи, це дуже важливо, тому що моряки зможуть набути навички роботи в морі, не наражаючись на небезпеку.

— На правому від мене моніторі я можу поставити різні цілі, задати маршрути, навіть організувати пошуково-рятувальну операцію. Навігаційний тренажер має дуже широкі можливості, — розповідає інструктор старшина 1 статті Олександр Подолько.

Комплекс є універсальним, на ньому можна здійснювати підготовку військовослужбовців для подальшої служби як на катерах, так і на кораблях із великою водотоннажністю.

Треба зазначити, що вартість комплексу становить понад 3 млн грн, а основна частина витрат — ліцензійне програмне забезпечення.

Що стосується механіків, то їхній тренажер застосовують для отримання й відпрацювання навичок вахти в машинному відділенні під час виходу корабля в море. На вахті механіки виконують завдання з підготовки до роботи, експлуатації, виявлення несправностей головних і допоміжних механізмів та пов'язаних із ними систем управління. Під час вахти відпрацьовують дії, спрямовані на підтримку судна в мореходному стані та на запобігання забрудненню морського довкілля. Також відпрацьовують питання щодо використання внутрішнього корабельного зв'язку.

Із тренажером мали змогу ознайомитися вже досвідчені механіки, які позитивно оцінили можливості комплексу. Наприклад старший матрос Юрій Без'язичний, який служить мотористом на МБАК «Бердянськ».

Варто додати, що в Криму в розпорядженні ВМС був подібний навігаційний клас і клас корабельної енергетичної установки. Утім офіцери зазначають, що ті тренажери явно програють за своїми можливостями наявним у навчальному центрі ВМС ЗСУ.

Олександр ЗАВТОНОВ

Випробування на протимінну стійкість бронеавтомобіля «Козак-2»

Енергопоглинальні елементи протимінного сидіння ББМ

ЗАХИСТ ЕКІПАЖУ ББМ: БРОНЯ КОРПУСУ ПЛЮС ПРОТИМІННІ СИДІННЯ

ПРО ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ПРОТИМІННИХ СИДІНЬ, ВАЖЛИВОГО ЕЛЕМЕНТА КОНСТРУКЦІЇ СУЧАСНИХ БОЙОВИХ БРОНЬОВАНИХ МАШИН, РОЗПОВІДАЮТЬ ФАХІВЦІ ЦЕНТРАЛЬНОГО НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ІНСТИТУТУ ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ ЗС УКРАЇНИ

Наразі водночас із забезпеченням захисту екіпажу й десанту бойових броньованих машин (ББМ) від вогню стрілецької зброї та ураження гранатами з ручних протитанкових гранатометів, актуальним є питання збереження життя особового складу при підриві бронеавтомобіля на мінно-вибухових пристроях як промислового виробництва, так і саморобних. Зокрема аналіз отриманих особовим складом у ході АТО бойових пошкоджень показує, що значна їхня частина припадає саме на вибухові травми

Сучасні технології дозволяють створювати броньовані корпуси бойових машин, здатні витримати без руйнування підрив на потужних вибухових пристроях. Задля досягнення такого результату застосовують відповідної форми та конструкції днища ББМ, міцні кабіни-капсули та захисні протимінні екрани. Ці вже впроваджені у виробництво вітчизняних ББМ технічні рішення вберігають екіпаж від безпосереднього впливу ударної хвилі.

— За умови збереження цілісності корпусу основним уражаючим фактором при підриві ББМ на мінно-вибуховому пристрої є так званий ефект метання, спричинений великим прискоренням машини. Воно може сягати значень 100–500g на сидінні, яке є елементом конструкції ББМ, що сприймає вибухове навантаження та передає його на організм людини, — пояснює начальник лабораторії ЦНДІ ОВТ ЗС України майор Сергій Бісик. — Протидіяти такому навантаженню можна, встановивши спеціальне обладнання, зокрема енергопоглинальні сидіння для екіпажу.

Від конструкції та параметрів (розмірів) сидіння залежить значення перенавантажень, отриманих людиною внаслідок підриву. Отже, завдання енергопоглинального сидіння — мінімізувати максимальне прискорення, яке виникає внаслідок впливу енергії вибуху. Досягти цього можливо шляхом встановлення між сидіннями та корпусом бронеавтомобіля елементів, що поглинатимуть енергію вибуху і перетворюватимуть її на енергію пластичної деформації матеріалу.

Цікаво, що енергопоглинальні елементи, які успішно використовують у цивільній автомобільній та авіаційній промисловості, для військової техніки не підходять. Причина полягає у відмінностях вибухового навантаження від інших ударних навантажень, адже швидкість наростання вибухового навантаження значно вища, ніж при ударному. Наприклад, при вибуховому навантаженні в інтервалі 60–180 мс (1 с = 1000 мс) прискорення становить близько 180 g, у такому ж часовому інтервалі при аварійному приземленні літака — лише 24–30 g. Тому авіаційні енергопоглинальні елементи через ефект запізнення просто не спрацюють при підриві бронемашини.

Завдання енергопоглинального сидіння — мінімізувати максимальне прискорення, яке виникає внаслідок впливу енергії вибуху. Досягти цього можливо шляхом встановлення між сидіннями та корпусом бронеавтомобіля елементів, що поглинатимуть енергію вибуху і перетворюватимуть її на енергію пластичної деформації матеріалу

У ЦНДІ ОВТ ЗС України на підставі числових експериментів та з урахуванням натурних випробувань бронеавтомобіля «Козак-2» визначили оптимальні параметри енергопоглинальних елементів протимінних сидінь, які виробник може використовувати при подальшій модернізації машини.

— Оптимальними є елементи, виконані у вигляді з'ємних крашбоксів. Вони поглинатимуть енергію удару, спрямовану вздовж вісі елемента шляхом його множинної поетапної деформації в передбаченій послідовності, — розповів науковий співробітник ЦНДІ ОВТ ЗС України капітан Леонід Давидовський. — Експериментально доведено, що як при зміні товщини стінки енергопоглинального елемента, так і при зміні його довжини кращі показники енергоємності мають восьмигранний, шестигранний та круглий профілі.

Основними параметрами, що визначають ефективність роботи енергопоглинального елемента, є сила його спрацьовування (визначається допустимим навантаженням людського організму) та його максимальний хід (визначається конструктивними обмеженнями бронеавтомобіля). Важливо, щоб ці параметри мали оптимальні значення, які б не дозволяли енергопоглинальному елементу спрацьовувати під час руху бронеавтомобіля у штатному режимі, наприклад, по пересіченій місцевості або при подоланні природних перешкод (потрапляння ББМ одним чи двома колесами у глибоку вирву). Тому в ході числового експерименту були встановлені значення максимального прискорення у штатному режимі, коли енергопоглинальний елемент не спрацьовує, та мінімального при підриві, коли він, навпаки, гарантовано спрацює. Ці значення залежать від маси вибухової речовини та маси бронеавтомобіля.

До речі, значну роль у захисті від перенавантажень відіграє маса бронеавтомобіля: чим вона більша, тим менша початкова вертикальна швидкість. Отже, енергопоглинальний елемент має забезпечувати роботу по вертикалі у двох напрямках. Адже при підриві бронеавтомобіля з відносно невеликою масою (до 5т) він підлітає вгору на висоту до 1,5м, а тому при приземленні екіпаж знову зазнає серйозного навантаження.

Для запобігання травмуванню екіпажу **обов'язковим є застосування системи фіксації, що включатиме в себе 4-, 5- або 6-точкові ремені безпеки, стропи для ніг, обмежувачі руху голови в бокових напрямках та підголівник. У разі екстреної евакуації екіпаж має швидко, просто й легко звільнятися від ременів безпеки (натисканням однієї кнопки).**

Також науковцями доведено, що **суттєво зменшує ймовірність травмування екіпажу при підриві ББМ спосіб закріплення сидіння в її корпусі.** Тож нині виробники залежно від конструктивних особливостей бронемашини кріплять сидіння до її борту або даху.

Проведені розрахунки довели й доцільність застосування підставки для ніг, адже так до мінімуму зводиться ризик перелому голені бійця, тоді як при розташуванні ніг на підлозі ймовірність травмування нижніх кінцівок є дуже високою.

На сьогодні також сформовані вимоги до форми, розмірів та характеристик матеріалів, з яких рекомендується виготовляти опорні поверхні сидінь, спинки, підголівники та підлокітники.

Андрій ЛИСЕНКО

ЯК ПЕРЕВІРЯЮТЬ БАЛІСТИЧНІ ШОЛОМИ НА ПРОТИОСКОЛКОВУ СТІЙКІСТЬ ЗА СТАНДАРТАМИ НАТО

Імітатори осколків (FSP) за STANAG 2920

У місті Вупперталь, що на північному заході Німеччини, облаштовано спеціалізовану балістичну лабораторію Teijin Twaron. Її сертифіковано за стандартами НАТО й оснащено надсучасним обладнанням, яке дозволяє проводити випробування та отримувати результати, точність яких визнається в будь-якій країні світу, що входить до Альянсу.

Перевірка балістичного шолома на протиосколкову стійкість (визначення параметра V_{50} за STANAG 2920) — процес непростий, адже для отримання точного результату необхідно здійснити не менше 20 пострілів. Як вражаючий елемент використовується імітатор осколка (FSP) масою 1,1 г, детальний опис якого є у STANAG 2920.

Параметр V_{50} — це середнє значення швидкостей імітатора осколка, які відповідають шести заліковим влучанням. Для його обчислення беруть до уваги три найнижчі швидкості, яких вистачило для повного пробиття зразка, і три найвищі — потрібні для часткового проникнення. Важливо, щоб розбіжність швидкостей становила не більше, ніж 40 м/с. Підсумковий параметр протиосколкової стійкості вказується у вигляді V_{50} 000 м/с, де 000 — показник швидкості, який гарантує 50% непробиття бронешолома стандартним імітатором осколка масою 1,1 г за STANAG 2920. Надійнішим вважається матеріал балістичного шолома, який має більший показник швидкості в параметрі V_{50}. Наразі сучасні бронешоломи мають параметр V_{50} у межах 600 —750 м/с.

Андрій ЛИСЕНКО

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ ТЕТЯНА РИЧКОВА:

«НЕ ВІРТЕ, ЩО НА ВІЙНІ НЕ СТРАШНО…»

Влітку 2014-го ця молода вродлива жінка змінила красиву сукню на камуфляж і почала «мотатися» Донбасом, опікуючись матеріальним забезпеченням українських вояків. Її можна було побачити навіть там, куди остерігались їхати деякі армійські тиловики, — у розташуванні підрозділів, які майже цілодобово перебували під обстрілами з «Градів», а її автомобіль неодноразово ставав мішенню для російських найманців.

Захисні шоломи, бронежилети, доставлені нею бійцям, врятували не одне життя: цю жінку, як зізнався у розмові зі мною один офіцер-фронтовик, до кінця своїх днів вдячно згадуватимуть сотні українських вояків. Нещодавно я зустрівся з пані Тетяною і попросив її згадати події, учасником яких вона була, розповісти, як жінці вдавалось витримувати такі фізичні і психологічні навантаження. А ще — про теперішню парламентську діяльність

Тетяна Ричкова

— З дитинства мріяла стати офіцером: мій батько — військовий інженер, а свекор — артилерист, — говорить Тетяна Борисівна. — Змалечку жила у військових містечках, тому військових сприймала виключно як близьких мені людей.

— Як починалась ваша волонтерська діяльність?

— У березні 2014 року, коли Путін захопив Крим, а на Сході країни теж з'явилися так звані зелені чоловічки, мій чоловік Вадим пішов до військкомату і записався добровольцем до війська. Служити йому випало у 25-й повітряно-десантній бригаді.

— На той час у вас був неповнолітній син Тимур, бізнес. Зважаючи на це, ви не заперечували проти рішення чоловіка?

— Коли б ви знали його характер, то, мабуть, і не запитували б: у надзвичайно серйозних ситуаціях він ухвалював рішення сам. І вони, скажу вам, завжди були правильні…

Щодо волонтерства. У 2014-му Україна опинилася у такій небезпеці, що ніхто не міг впевнено сказати, скільки їй залишилось існувати як незалежній державі. І поки одні бідкалися, що ж це робити, інші йшли до військкоматів, записувалися добровольцями до війська. Я не могла спокійно дивитися на те, як населені пункти Донбасу — село за селом, місто за містом — опинялися під владою сепаратистів. Не могла спокійно сприймати новини про босу і голодну армію. Тоді, чотири роки тому, кожен визначав свою позицію. І я вирішила допомагати нашим військовослужбовцям. Спочатку опікувалась 25-ю бригадою, де проходив службу мій чоловік.

— Як саме слід розуміти слово «опікуватись»?

— Це означало піклуватися не лише про власного чоловіка, а й про весь особовий склад бригади, забезпечуючи її всім необхідним для виконання завдань на Сході України.

— Де знаходили для цього кошти?

— По-перше, в нашої сім'ї були певні заощадження. Тож, порадившись із чоловіком, вирішила їх використати. Звісно, тих коштів не вистачило на все необхідне. Тому я створила сторінку в соціальній мережі Facebook, з якої звернулася до небайдужих людей. Люди швидко відгукнулися, на потреби військових почали скидати кошти, хто скільки міг.

Перебуваючи в районі бойових дій, фіксувала заявки від кожного військовослужбовця, ми з друзями систематизували ці замовлення і купували все необхідне з урахуванням цих потреб.

— Як ви потрапили в Міністерство оборони? Чия це була ініціатива? Яку посаду ви там обіймали і чим конкретно займалися? Що реально вдалося зробити?

— Наприкінці 2014 року на посаду Міністра оборони України був призначений Степан Тимофійович Полторак, радником якого був Юрій Бірюков. На той момент ми з Юрієм вже стали фронтовими друзями і подолали разом багато випробувань. Він знав, як я прагну змінити українську армію за зразком кращих армій світу. Тому я відразу пристала на його пропозицію впроваджувати реформи в МОУ особисто.

Я зайнялася напрямком матеріального забезпечення ЗС України та морально-психологічним. Результатом є створення Головного управління розвитку та супроводження матеріального забезпечення ЗСУ під керівництвом бойового офіцера 79-ї аеромобільної бригади Дмитра Марченка. Зміни в забезпеченні обмундируванням за стандартами НАТО та в системі харчування ЗСУ, що ми спостерігаємо зараз, — результат роботи цього управління.

Щодо морально-психологічного забезпечення військовослужбовців. У штат кожної військової частини на рівні батальйону було введено і навчено власними зусиллями і за допомогою міжнародних партнерів військових психологів. Тепер молодь може вступати до вищих навчальних закладів Міністерства оборони і опановувати професію військового психолога.

На рівні обласних військових комісаріатів розпочали роботу відділи з відбору військовослужбовців за контрактом, що тестують і аналізують схильності майбутніх вояків, а також відсіюють непридатних до військової служби за психологічними критеріями.

За допомогою УПЦ КП ми впровадили інститут капеланства в усіх підрозділах Збройних Сил України. За це я щиро вдячна патріарху Київському та всієї Русі-України Філарету, начальнику Генерального штабу генералу армії України Віктору Муженку.

— Займаючись волонтерством, ви не одноразово потрапляли в небезпечні ситуації. Скажіть, пані Тетяно, на війні завжди страшно чи людина з часом звикає?

— Солдат, який провів на передовій не день і не два, потрапляючи під обстріл з «Градів», інакше реагує на це, ніж новачок. Але війна є війна, і ніколи не вірте тим, хто каже, що на війні не страшно…

— Ми розмовляємо напередодні жіночого свята, тож дозвольте мені від імені всіх наших читачів-чоловіків привітати вас зі святом і побажати вам міцного здоров'я, успіхів у важливих справах, які ви робите, миру і щастя.

— Дякую.

Інтерв'ю провів Сергій ЗЯТЬЄВ

ОДНА ДІВЧИНА І 90 ЧОЛОВІКІВ

Нині старший лейтенант Аліна Титаренко — офіцер відділення морально-психологічного забезпечення авіаційної бригади. А до цього три роки обіймала посаду заступника командира роти охорони з виховної роботи.

— Можна сказати, що після випуску з військового інституту я потрапила з корабля на бал, — усміхається Аліна. — Найважчим було поєднати теоретичну підготовку, набуту у виші, з практикою.

За словами дівчини, опанована в інституті спеціальність психолога дуже допомогла їй у вивченні особового складу та налагодженні контактів з підлеглими. Те, що на «балу» було несолодко, можна зрозуміти з різношерстого складу роти штатом майже 90 контрактників, мобілізованих та строковиків. Більшість підопічних — справжні зубри військової справи, старші за віком та з чималим досвідом служби в частині.

— Мені не соромно було запитати в підлеглих те, чого не знала, — зізнається дівчина. — До того ж відчувала постійну підтримку свого командира — майора Тараса Сергійовича Телешуна. Отримувала поради й від батька, адже він чимало прослужив в армії на посадах, пов'язаних із роботою з людьми.

Про свою службу Аліна розповідає із захопленням — відчувається, що робота з людьми приносить їй задоволення.

— Яка б ситуація не виникала, я жодного разу не розчарувалась у зробленому мною виборі життєвого шляху, — продовжує ділитися враженнями старший лейтенант Титаренко. — Особливо, коли бачу добрі плоди своєї роботи. Пам'ятаю, якось помітила в казармі дуже засмученого солдата, розговорила його і дізналася, що хлопець почувався

Старший лейтенант Аліна Титаренко

виснаженим через надмірне перебування в нарядах. А він, до речі, ще й готувався до вступу в Харківський університет Повітряних Сил. Поговорила з командиром, він надав йому відпочинок і можливість готуватися до іспитів.

Сьогодні той «засмучений» солдат — вже курсант авіаційного вишу, як і Артем Михайлов, якому Аліна допомогла визначитися з подальшою долею і порадила теж у майбутньому стати офіцером.

Не втримався, щоб не запитати, чи дозволяли собі підлеглі лихословити в її присутності.

— Мабуть, жінка в армійському колективі, та ще й в такому, як рота, — це не лише стримуючий фактор для прихильників «міцного слова», а й своєрідна мотивація до нормальних дружніх стосунків у підрозділі, — переконливо говорить моя співрозмовниця. — Повірте, під час літературних читань, які я організовувала для підлеглих, походів у музеї, на мистецькі заходи вони не лише збагачували свій світогляд, а й ставали добрішими, більш чемними. Чи не в цьому полягає робота вихователя?

Олександр ТЕРЕВЕРКО

«ЖІНКА НА КОРАБЛІ — ДО ВЕЛИКОЇ БІДИ»?

ЦЯ ПРИКАЗКА СИВОЇ ДАВНИНИ, ОВІЯНА МІФАМИ ТА ЛЕГЕНДАМИ, КОЛИСЬ ПЕРЕЙШЛА В ОФІЦІЙНУ ЗАБОРОНУ ОСОБАМ ЖІНОЧОЇ СТАТІ СТУПАТИ НА ПАЛУБУ ВІЙСЬКОВИХ КОРАБЛІВ

Цариця Артемісія — перша жінка-флотоводець

Найбільш реальна версія «морського закону про жінок» заснована на тому, що під час тривалих морських подорожей присутність жінки на кораблі сіяла смуту, викликала розбрат і ворожнечу в чоловічому колективі. А оскільки моряки — народ гарячий, то справа могла дійти й до смертовбивства. Таку заборону легко можна пояснити не тільки забобонами і культурою, але й простою фізіологією. Вправлятися з корабельним такелажем часто було не під силу навіть самим чоловікам, адже для цього була потрібна чимала фізична сила й навички

В англійських моряків існує цікаве повір'я: традиційно вони зверталися до корабля, як до жінки. Усі судна мали жіноче ім'я, а спереду, на їхньому носі, завжди красувалася статуя напівоголеної дівчини. Моряки вірили в те, що одна жінка (корабель) може ревнувати когось із екіпажу до іншої (реальної, яка присутня на кораблі). Це, звісно, більше схоже на жарт, та й дослідники, як правило, ставляться до цього твердження з недовірою, але факт залишається фактом: у ті часи жінки дійсно не допускалися на корабель. Кожного, хто насмілювався порушити це правило, могли навіть стратити.

Але були випадки, коли жінкам таки вдавалося потрапити на судно, навіть піратське. Зокрема у пірата Джека Рекхема на кораблі одночасно перебували дві жінки — Енн Бонні та Мері Рід. Причому обидві були не пасажирками або бранками, а членами команди. Обидві, судячи з усього, переодягалися в чоловіче вбрання, і їхні таємниці були відомі тільки самому Рекхему. Між іншим, коли цього пірата нарешті зловили, то з усієї команди лише Енн і Мері чинили опір британським солдатам.

Моряки вірили в те, що одна жінка (корабель) може ревнувати когось із екіпажу до іншої (реальної, яка присутня на кораблі). Тому в давні часи жінки дійсно не допускалися на корабель. Кожного, хто насмілювався порушити це правило, могли навіть стратити

До речі, марновірство щодо присутності жінки на судні було розповсюджено не тільки серед піратів. У Данії 1562 року видали указ, у якому йшлося про те, що жінкам і свиням — не місце на кораблі. Якщо такі виявляться — негайно викидати їх за борт. З цим навряд чи погодився б Геродот, який описував Саламінську битву. Історик розповів світу про ще одну цілком конкретну жінку, яку без жодних зусиль можна було б назвати першою жінкою-флотоводцем. Це була цариця Артемісія, що воювала на боці персів. У той час, коли інші кораблі перського флоту було розбито, вона настільки відважно билася з противником, що вражений Ксеркс, який спостерігав за ходом бою з прибережного пагорба, вигукнув: «Сьогодні чоловіки були жінками, а жінки — чоловіками!».

Плинув час, щогли й вітрила тогочасних суден пішли в історію, демократія з її принципами загальної рівноправності стала наступати на колишні підвалини, і жінки почали служити на цивільному флоті. У кінці 2000-х років з'явилися перші жінки-капітани (італійка Лаура Пінаско — капітан Stella Deneb, шведка Карін Стар-Йансон — капітан круїзного лайнера Monarch of the Seas).

Проте бойові кораблі були недоступні жінкам аж до недавнього часу. Наприклад, в Японії жінкам у ВМС дозволили служити тільки 1954 року, в США прекрасна стать служить на надводних кораблях допоміжного флоту ВМФ із 1973-го, а на бойових — із 1993-го. Командиром есмінця USS Porter (DDG-78) ВМС США, який наніс ракетні удари по військовій базі сирійської армії у провінції Хомс у відповідь на газову атаку проти цивільних мешканців в Ідлібі, також є жінка — капітан 2 рангу Андрія Слау.

На посаду командира британського фрегата Portland 2012 року було призначено Сару Уест. Це стало справжньою сенсацію у Великобританії, оскільки раніше жінкам у цій доволі консервативній країні заборонялося ступати на палубу англійських суден. Тепер це — звичайне явище, особливо в країнах блоку НАТО.

З підводним флотом усе виявилося ще складніше, ніж з надводним. Раніше всіх зняли «табу на жінок» на підводному флоті Норвегії, де ще 1995 року капітаном дизель-електричного підводного човна Kobben було призначено 32-річну Сольвейг Крей.

Із часом усе докорінно змінилося, і зараз жінки служать на підводному флоті в багатьох країнах: у США, Франції, Великобританії тощо. Відсоток таких військовослужбовців, звичайно ж, не такий великий у порівнянні з чоловіками, але динаміка йде до збільшення.

Тож, як бачимо, жінка на борту військового корабля не викликає подиву на Заході вже понад 30 років.

ПІДВОДНИЙ ЧОВЕН «ЖІНОЧОГО ДИЗАЙНУ»

Жінки служать на підводних човнах у флотах кількох країн світу, зокрема США, Великій Британії, Австралії, Канаді, Швеції та Норвегії.

Минулого року цей список поповнила Франція. Досі служба на французьких підводних човнах не була дозволена жінкам. Служити в підрозділах, де на озброєнні є підводні човни, жінкам 2014 року дозволили, але — не безпосередньо на субмаринах.

У грудні 2017 року, після дворічного тренінгу, чотири офіцери-жінки долучилися до екіпажу підводного човна як лікар, спеціаліст-ядерник, спеціаліст з безпеки підводного плавання.

У Франції є чотири атомні підводні човни. Принаймні один із них постійно перебуває в морі на чергуванні. Кожна місія триває 70 днів.

У ВМС США пішли ще далі й вирішили переробити підводний човен «під жінок». Він отримає назву New Jersey й увійде до складу американського флоту 2021 року. На ньому обладнають додаткові ванні кімнати і послаблять перепускні клапани, щоб їх було легше повернути.

Внутрішнє планування всіх діючих підводних човнів ВМС США, починаючи з розташування клапанів і закінчуючи поворотом моніторів, було розроблене з урахуванням зросту і сили середньостатистичного військового-чоловіка. Відтоді, як лави матросів і офіцерів поповнили дами, із цим виникли певні проблеми.

Кораблебудівний підрозділ компанії General Dynamics Electric Boat розробляє дизайн підводного човна, який буде враховувати особливості жіночої частини команди. Дизайнери збільшать кількість кімнат, розділивши для чоловіків і жінок спальні місця і душові, що дозволить розширити особистий простір. Також вони розташують нижче верхні клапани і зроблять їх легшими, а ще встановлять додаткові сходинки для триярусних і двоярусних ліжок.

Заборона на службу жінок у підводному флоті ВМС США була знята 2010 року.

ПЕРША ЖІНКА — КАПІТАН 1 РАНГУ УКРАЇНСЬКИХ ВМС

У Військово-Морських Силах України на сьогодні проходять службу майже тисяча жінок-військовослужбовців, з них щось із півтори сотні — офіцери (від лейтенанта до капітана 2 рангу). Але на кораблях, катерах або суднах забезпечення немає жодної.

Єдиною жінкою, якій присвоїли військове звання «капітан 1 рангу», є помічник командувача Військово-Морських Сил Збройних Сил України Марина Каналюк.

Вона стала першою в історії українського флоту жінкою-військовослужбовцем, яка отримала це високе військове звання.

Марина Каналюк не зрадила присязі під час окупації Криму Росією 2014 року. Варто додати, що Марина Юріївна — дочка військовослужбовця і дружина офіцера Збройних Сил України.

Сторінку підготувала Наталія ЗАДВЕРНЯК

«ЄДИНЕ, ЧОГО Б Я ПРОСИВ У БОГА, ТО ЦЕ... ПОГЛЯНУТИ НА ВАС, ДОБРИХ МОЇХ ДРУЗІВ, НА ДНІПРО, НА УКРАЇНУ»

ЗМУШЕНИЙ ЖИТИ ЗА ТИСЯЧІ КІЛОМЕТРІВ ВІД РІДНОЇ ЗЕМЛІ, ТАРАС ШЕВЧЕНКО НЕ ЛИШЕ ПЕРЕЙМАВСЯ ДОЛЕЮ ЗЕМЛЯКІВ-УКРАЇНЦІВ, А Й НІКОЛИ НЕ ПОЛИШАВ МРІЇ ПРО ПОВЕРНЕННЯ НА РІДНУ ЗЕМЛЮ

11 травня 1843 року…

Цей день, як згадував пізніше поет, був одним із найщасливіших у його житті: він, студент Петербурзької академії мистецтв, отримав квиток «на проїзд в Малоросійські губернії», де не був довгі 14 років, залишивши рідну землю восени 1828 року, коли з поміщиком Енгельгардтом виїхав до Вільно (сьогоднішній Вільнюс, столиця Литви), а звідтіля — до Петербурга.

Опинившись в Україні, поет насамперед відвідав поміщика-мецената Тарнавського, який проживав у Качанівці, й гостював кілька днів. Подальший його шлях проліг до Києва. Письменник О. Афанасьєв-Чужбинський так описував свої враження від зустрічі з Шевченком: «Був середнім на зріст, кремезний; очі світилися таким розумним і променистим світлом, що я мимоволі звернув на нього увагу».

Милуючись мальовничими схилами Дніпра, Тарас Григорович написав пейзажі «Видубицький монастир у Києві», «Києво-Межигірський монастир». Наприкінці червня залишив місто, відбувши до Яготина, де познайомився з княгинею Варварою Рєпніною. Попри приналежність молодої жінки до вищого світу, Тарас тримався з нею невимушено, умів підтримати розмову на будь-яку тему. Та невдовзі їхні шляхи розійшлися…

Під час цієї подорожі поет кілька разів відвідав у Кирилівці рідних, які залишалися кріпаками, побував на Полтавщині, Київщині. Згодом він писав другу Якову Кухаренку: «Був я на Україні… скрізь був і все плакав».

У лютому 1844-го Шевченко залишив Україну. Та 12 квітня 1845-го повернувся туди і провів весну, літо й осінь на Полтавщині — гостював у дворянина Олександра Лук'яновича, де подружився з місцевими селянами. Саме в цей період свого життя писав «Єретик», «Стоїть в селі Суботові», «Великий льох» та інші геніальні твори. В них він закликав українців до боротьби проти російського царату, тому вони розповсюджувались у рукописному вигляді…

А ще Шевченко подорожував Україною, збираючи фольклорні й етнографічні матеріали, малюючи історичні й архітектурні пам'ятки. Наприкінці 1845-го повернувся до Росії. Але вже навесні 1846-го вкотре приїздить до Києва і знайомиться з Миколою Костомаровим — молодим ученим-істориком, викладачем Київського університету. З цієї зустрічі розпочався небезпечний період його життя. Річ у тому, що ще до приїзду поета М. Костомаров разом із другом і М. Гулаком створили Кирило-Мефодіївське товариство, до складу якого увійшли прогресивно налаштовані представники інтелігенції. Вони, наприклад, вважали за потрібне скасувати шляхом реформ кріпосне право, дворянські та інші привілеї. Шевченко, як згадував згодом Костомаров, «зразу ж виявив готовність пристати до нього». Але вважав, що позбутися кріпацтва можна лише революційним шляхом. У грудні 1846 року він звернувся до попечителя Київського навчального округу з проханням зарахувати його вчителем малювання до Київського університету. І отримав дозвіл. Наприкінці 50-х років Шевченко у листі до професора Московського університету О. Бодянського напише про той період: «Поїхав я тоді до Києва. І думав уже в Києві женитися та й жити на світі, як добрі люди живуть…»

Але тоді, в 1847-му, сподівання поета не були реалізовані: за доносом провокатора почалися арешти кирило-мефодіївців. Через виявлення в них віршів Шевченка його оголосили в розшук. І 5 квітня 1847 року поета заарештували просто на дніпровській переправі та відразу відправили до Петербурга. На допитах Тарас Григорович, за спогадами сучасників, не виказав жодного побратима. Та його все одно звинуватили в написанні «малоросійською мовою» віршів, якими «могли посіятись і згодом укорінитися думки про вигадане блаженство часів Гетьманщини, про щастя повернути ці часи й про можливість Україні існувати як окремій державі». Під час арешту в поета відібрали рукописи його творів і поему «Сон», які під час слідства фігурували як «неспростовні докази антидержавної діяльності». З усіх кирило-мефодіївців, заарештованих у справі товариства, найжорстокішому покаранню було піддано саме Шевченка.

«В неволі виріс між чужими і, не оплаканий своїми, в неволі, плачучи, умру»

Процитуємо доповідну шефа жандармів графа Орлова: «Художника Шевченка за сочинение возмутительных и в высшей степени дерзких стихотворений… определить рядовым в Оренбургский отдельный корпус».

А Микола І дописав: «Под строжайший надзор и с запрещением писать и рисовать».

Відбувши заслання, поет у серпні 1857-го повернувся до Петербурга, адже дорога на рідну Україну за наказом самого царя для нього була закрита: «В неволі виріс між чужими і, не оплаканий своїми, в неволі, плачучи, умру».

На той час Тарасові Шевченко виповнилося лише 44 роки, але десятилітнє перебування в оренбурзьких та прикаспійських степах перетворило його на літню людину: лише усмішка, що зрідка з'являлася на змученому обличчі, нагадувала колишнього Шевченка. Проте заслання не зламало поета-бунтівника, не вбило бажання побувати на рідній землі: «Єдине, чого б я просив у Бога, то це хоча б перед смертю поглянути на вас, добрих моїх друзів, на Дніпро, на Україну» — писав він товаришу. І оббивав пороги кабінетів можновладців, поліцейських із проханням дозволити побувати на Батьківщині. Нарешті 25 травня 1859 року петербурзький обер-поліцмейстер видав художнику Шевченку, «який перебуває під наглядом поліції і бажає виїхати в губернії Київську, Чернігівську і Полтавську для поліпшення здоров'я і малювання етюдів з натури» посвідчення про вільний проїзд на Україну — строком на 5 місяців і під неофіційний нагляд поліції.

Потрапивши на українську землю, поет відвідував родичів, друзів і хотів придбати земельну ділянку під будівництво хати. Та 12 липня 1859 року за «недоречні розмови» з селянами і «богохульство» його заарештували і відправили до Києва. Чиновник з особливих доручень М. Андрієвський отримав наказ допитати Шевченка і «довідатись про напрямок його думок», аби сфабрикувати нову політичну справу і знову запроторити в солдатчину. Та ніякої крамоли в його «думках» не знайшли і порекомдували повернутися на береги Неви. Але поета узяв на поруки священик Юхим Ботвинський. У нього Шевченко й оселився, та за кілька днів змушений був переселитися на околицю Києва — на Пріорку (сьогодні це Подільський район столиці). До речі, той будиночок і досі стоїть на вулиці Вишгородській. Того літа тут проживала з родиною Варвара Пашковська. Пізніше її сестра згадувала: «Не знаю, якими саме шляхами, але Шевченко прийшов до сестри і просто удався до неї з пропозицією: взяти його на квартиру… на що вона і пристала, хоча аж ніяк не знала, з ким, власне, має справу. Не минуло й тижня, як він був уже своїм не тільки з сестриними дітьми, а й з нею самою, а також і з усіма сусідами та їхньою білоголовою дітворою».

Тарас Григорович був напрочуд щедрою людиною: отримавши з Петербурга гроші, він влаштовував дітям Пріорки добряче частування.

11 серпня 1859 року, перед тим як залишити Київ, Тарас Григорович попрощався з друзями, серед яких були І. Сошенко, М. Чалий, І. Гудовський та їхні дружини.

Ось як згадував той вечір Чалий: «Останній вечір свого перебування Шевченко провів у старого педагога Івана Даниловича Красковського, дружина якого зачарувала поета співом малоросійських пісень. Потім… зібравши свою мізерію, вирушив за Дніпро».

Їдучи з Києва, поет не полишає мрії про повернення на рідну землю. Дорогою він пише троюрідному брату Варфоломію Шевченку: «Мені і вдень, і вночі сниться ота благодать над Дніпром…»

Прямуючи до Петербурга Тарас Григорович відвідує Переяслав, Прилуки, Качанівку, Конотоп та інші українські міста. А 28 серпня, тепер уже назавжди, залишає Україну. На рідну землю він повернеться 22 травня 1861 року — цього дня тіло поета перепоховали на Чернечій горі, як він і просив у своєму «Заповіті».

Сергій ЗЯТЬЄВ

ІСТОРІЯ «ЗАПОВІТУ»

Як умру, то поховайте
Мене на могилі
Серед степу широкого
На Вкраїні милій

Усі чули цей найвідоміший вірш Тараса Шевченка, та не всі, мабуть, знають історію його написання.

Перебуваючи в Україні, поет застудився, і його забрав до себе у Переяслав друг — лікар Андрій Козачковський. Обстеживши поета, виявив у нього запалення легенів. Під час гостювання-лікування в товариша Шевченко почувався дедалі гірше, і він у листі до знайомого писав: «…на швидке одужання не сподіваюсь».

Попри хворобу, поет працював над поемами «Кавказ», «Наймичка» і «Єретик». Незадовго до Різдва недуга почала ще більше дошкуляти йому, викликавши в нього надзвичайно гострі емоції. Тарасові здавалося, що жити залишилося лічені тижні, а то й дні. У цьому стані він і написав «Як умру, то поховайте…»

Микола Лисенко 1868 року написав до вірша музику. Окрім нього, Людкевич, Лятошинський і Ревуцький написали на текст вірша музичні кантати.

На сьогодні є 500 версій перекладу «Заповіту» 147 мовами світу, зокрема російською, польською, англійською, грузинською, французькою, чеською, вірменською, болгарською, італійською і навіть китайською.

ПЕРША СВЯТА ЖІНКА КИЇВСЬКОЇ РУСІ

Історикам й сьогодні важко розібратися, де в розповідях про київську княгиню Ольгу закінчуються легенди й розпочинаються факти. Одне залишається безперечним: прийнявши християнство, вона ненасильницькими методами сприяла його поширенню в Київській Русі

За літописом, Ольга доводилася родичкою князю Олегові — тодішньому правителю. 903 року її віддали заміж за Ігоря, сина Рюрика, майбутнього великого князя, якому на той час виповнилося двадцять п'ять років. Шлюб спочатку був номінальний, оскільки Ольга тоді була маленькою дівчинкою.

Відомо, що Ігор став повноправним правителем Київської Русі у тридцять п'ять. За роки свого правління він ходив у далекі військові походи, тож внутрішніми справами майже не займався. А Ольга дедалі частіше бралася за справи управління державою.

Як свідчать історичні документи, під час укладання миру з Візантією 944 року в Києві вже було багато християн, які присягали не біля ідола Перуна на дніпровській кручі, як місцеві язичники, а в соборній Іллінській церкві на Подолі. Християнам тієї пори були властиві грамотність і широта світогляду, що так були необхідні у веденні державних справ. Тому Ольга в управлінні спиралася саме на них, поступово схиляючись до їхньої віри.

«Повість минулих літ» містить епічне сказання про помсту Ольги деревлянам за вбивство князя Ігоря 945 року. За цим сказанням, деревляни надіслали до Києва послів, які запропонували княгині стати дружиною деревлянського князя Мала. Перше посольство княгиня живцем поховала в човні, друге — спалила в лазні. Третьою помстою став похід на землю деревлян, де під приводом тризни над могилою Ігоря київські дружинники «посікли п'ять тисяч» деревлян, після чого рік тримали місто Іскоростень в облозі, а потім спалили його.

Суворо покаравши древлян, княгиня теж засвоїла уроки з обставин загибелі чоловіка. Вона встановила фіксований обсяг данини з кожної землі й почала облаштування великокняжих господарств і дохідних промислів. На всій землі було наведено порядок.

Правління княгині Ольги було вирішальним поворотом в історії Київської Русі

Зміцнивши своє становище всередині країни, Ольга перейшла до активної зовнішньої політики. Вона відвідала Візантію — одну з найсильніших держав Європи. Там княгиня хрестилася, причому візантійський імператор Констянтан був настільки нею зачарований, що нібито запропонував їй руку й серце, проте змушений був задовольнитися лише роллю хрещеного батька Ольги.

Правління княгині було вирішальним поворотом в історії Київської Русі. Країна здобула впорядковану владу й почала інтегруватися в політичну систему християнського світу. Її справу підхопив онук Володимир, який і охрестив Київську Русь.

Княгиня Ольга

Ольга ж стала першою жінкою в Київській Русі, яку віднесли до сонму святих. Як церква, так й світські історики віддають їй належне. 1911 року в Києві вперше було встановлено пам'ятник княгині. Ліворуч її скульптури — апостол Андрій Первозваний, праворуч — просвітителі слов'янського народу Кирило та Мефодій. 1919 року вандали скинули скульптуру княгині Ольги і розламали на дві частини. І лише 25 травня 1996 року пам'ятник на Михайлівській площі було поновлено. Відтоді до нього під час весільних церемоній приходять молодята.

ВИДАТНА БЛАГОДІЙНИЦЯ І КОЛЕКЦІОНЕР

Варвара Ханенко

Історія XIX століття подарувала нам чимало чудових жіночих постатей. Через багато років вони ваблять до себе надзвичайним поєднанням душевної чистоти, мудрості, витонченої жіночості й водночас рішучої мужності в доленосні періоди життя. Когось з них згадуємо частіше, про когось знаємо менше, а декого історією незаслужено забуто.

Про Варвару Миколаївну Ханенко, яка разом із чоловіком є засновницею Київського музею західного та східного мистецтва, відомо не так уже й багато. В самому музеї зазначають, що сімейний архів не зберігся, а дослідники й донині по крихтах збирають факти з життя видатної українки свого часу.

Варвара Ханенко походила з відомого роду Терещенків, пращури яких були козаками. Дід Варвари Артемій став першим у родині купцем, ще й доволі успішним. Заробивши достатній капітал, Артемій Терещенко вклав кошти у власне цукрове виробництво. Соціальний пакет для робітників заводів дивував своєю лояльністю: крім непоганої платні, надавалося безкоштовне житло й харчування. До того ж при кожному заводі діяли лікарня, школа та ремісницьке училище.

Згодом цукрову імперію Терещенків очолив старший син Артемія Микола — батько Варвари. Поступово прізвище Терещенків стало синонімом меценатства. Головну рису свого батька — безкорисливість успадкувала й Варвара. У 22 роки вона вийшла заміж за юриста й підприємця Богдана Ханенка — нащадка українських козацьких старшин. Їхній шлюб започаткував не лише міцний сімейний союз, який тривав понад сорок років, але й назавжди об'єднав їх у прихильності до мистецтва. Перші художні твори, які в майбутньому увійшли до знаменитої колекції, вони придбали, подорожуючи Італією.

1881 року подружжя оселилося в Києві. Тоді ж Ханенки вирішили побудувати музей на ділянці, який Варварі подарував батько, — по вулиці Терещенківській, 15. За два роки були оздоблені внутрішні інтер'єри будинку у стилі італійського Ренесансу. Тримати колекцію творів мистецтва тільки для власного споглядання Ханенки вважали блюзнірством.

Богдан та Варвара не мали дітей, тому всі сили, любов та турботу вони віддавали майбутньому музею. Вони буквально жили ним, поповнюючи колекцію новими творами, облаштовуючи інтер'єр будинку, як того вимагав їхній Музей (саме так, з великої літери, Ханенки завжди писали про справу свого життя).

Особливо Варвара Миколаївна переймалася поповненням колекції ікон. Їх, за підрахунками дослідників, було зібрано понад 70. Сьогодні більша частина з них належить різним музеям України.

Варвара Ханенко виконала останню волю чоловіка — передала музейну колекцію Києву

Про спільне життя Ханенків відомо небагато. Варвара Миколаївна отримала чудову домашню освіту в Глухові у традиціях українського благочестя. Вона була вірною дружиною і соратницею в усіх справах чоловіка. За спогадами сучасників, Варвара Ханенко була невисока на зріст, а енергійність у справах поєднувалась у неї з ласкавим, добрим поглядом і скромністю характеру.

І хоча колекціонування та меценатство було їхньою спільною справою, Варвара завжди залишалася тінню чоловіка, якого вважала надзвичайно талановитим і завжди дослухалася до його порад та думок.

Особисто Варварі Миколаївні належав маєток Оленівка нині Фастівського району, де вона заснувала мануфактурні майстерні зі школою моделювання, в якій дівчата протягом двох років навчалися ткацькому ремеслу. Після закінчення курсу кожна учениця безкоштовно отримувала ткацький верстат з усім приладдям.

У травні 1917 року Богдан Іванович помер після важкої хвороби. Варвара Миколаївна знайшла в собі сили, аби виконати останню волю чоловіка — передати колекцію музею як дарунок місту. Єдиною умовою Богдана Івановича було збереження в назві музею імен його засновників.

Окупаційний німецький режим пропонував Варварі Ханенко виїхати разом із колекцією до Німеччини, але вона категорично відмовилася залишати Київ. На кінець 1919 року майже всі наукові співробітники музею емігрували. В холодному приміщенні залишилася Варвара Миколаївна і кілька працівників. За більшовиків її відсторонили від музейних справ, і 1922 року вона померла в злиднях. На могилі Ханенків у Видубицькому монастирі довгий час стояв дерев'яний хрест, встановлений вірною покоївкою Дуняшею. Нині там встановлено достойний пам'ятник, а кияни та гості міста можуть милуватися творами Веласкеса, Рубенса, Перуджино та інших великих майстрів у Музеї мистецтв, який по праву носить ім'я Богдана та Варвари Ханенків.

Матеріали сторінки підготував
Олександр ТЕРЕВЕРКО

«НЕПЕРЕВЕРШЕНА, ЄДИНА, НЕПОВТОРНА, НЕЗРІВНЯННА»

УСЕ ЦЕ ПРО ВИДАТНУ УКРАЇНСЬКУ ОПЕРНУ СПІВАЧКУ СОЛОМІЮ КРУШЕЛЬНИЦЬКУ

Музичні критики та майстри оперної сцени, яким пощастило слухати й працювати з видатною українською співачкою відзначають у своїх спогадах незабутній оксамитовий голос, діапазон майже у три октави, високі професійні якості та яскраву сценічну зовнішність Соломії

Її неординарний талант поціновували слухачі Італії й Німеччини, Польщі й Росії, Франції й Америки. На одній сцені з нею співали такі оперні зірки як Енріко Карузо, Маттіа Баттістіні, Тіто Руффа. Знамениті диригенти Артуро Тосканіні, Клеофонте Кампаніні, Леопольдо Муньоне наперебій кликали її до співпраці.

Під час гастролей в Америці Соломія Крушельницька співала сімома мовами

Соломії Крушельницькій присвячували музичні твори, з неї писали портрети. У неї були закохані відомі діячі культури і політики: письменник Василь Стефаник, письменник і громадський діяч Михайло Павлик, адвокат і політик Теофіл Окуневський, особистий фармацевт єгипетського короля, а достатньо відомий італійський художник Манфредо Манфредіні… покінчив життя самогубством від нерозділеного кохання до оперної диви.

Її нагороджували епітетами «неперевершена», «єдина», «неповторна», «незрівнянна».

«Як жінка Соломія Крушельницька була незвичайно красивою, елегантною, з вишуканими манерами і разом з тим дуже простою, щирою, сердечною, доброзичливою.

Парадоксально, але Крушельницьку жодного разу не запросили співати на сцені київського оперного, хоча вона листувалася з адміністрацією театру протягом кількох років.

Окрім містечок і сіл Західної України Соломія співала в Одесі на сцені місцевої опери у складі італійської трупи. Хороше ставлення одеситів до неї й італійського колективу зумовлювалося присутністю в місті великої кількості італійців, які не просто проживали в Одесі, а й багато зробили для розвитку музичної культури «південної Пальміри». До речі, ім'я Соломія з італійської перекладається «тільки моя».

Завершивши оперну кар'єру Соломія почала співати камерний репертуар. Під час гастролей в Америці вона, за відгуками преси «…співала сімома мовами: італійською, французькою, німецькою, англійською, іспанською, польською, російською старовинні, класичні, романтичні, сучасні і народні пісні. Кожній із них Крушельницька вміла надати своєрідного колориту, адже вона мала ще одну неоціненну рису: почуття стилю».

Соломія Крушельницька виступала із сольними концертами до 77 років. Вона прожила щасливе життя оперної зірки першої величини, але часто цитувала своїм учням слова Енріко Карузо: «Усім молодим людям, які прагнуть в оперу, мені хочеться гукнути: «Отямтесь! Це дуже важка професія. Навіть коли у вас пристойний голос і солідна освіта, ви мусите ще освоїти величезний репертуар ролей. А для цього потрібні роки наполегливої праці і виняткова пам'ять».

«ЛЕДІ СМЕРТЬ»

ТАКЕ ПРІЗВИСЬКО ДАЛА ЗАХІДНА ПРЕСА ЖІНЦІ-СНАЙПЕРУ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ ЛЮДМИЛІ ПАВЛИЧЕНКО

Як і багато українських жінок, свою трудову кар'єру уродженка Білої Церкви Людмила Павличенко розпочала, ще навчаючись у школі. Але працюючи шліфувальницею на заводі «Арсенал», вступила на історичний факультет Київського державного університету. Студенткою займалася планерним і стрілецьким видами спорту. 1932 року вийшла заміж за Олексія Павличенка, народила сина Ростислава. Проте шлюб невдовзі було розірвано.

Війна застала Людмилу в Одесі, де вона завершувала дипломну роботу та проходила навчальну практику. Всі плани було змінено, рішення жінки йти на війну добровольцем не підлягало обговоренню. Її рідна Біла Церква — місто, де ще зовсім недавно вона бігала босоніж, кожен день здригалося від бомб. Київ окупований, там щохвилини гинули люди.

Перше бойове хрещення та рахунок снайпера вона відкрила під Одесою. Діставши в бою поранення, категорично відмовилася залишити поле бою та навіть не пішла до госпіталю.

Павличенко брала участь в обороні Севастополя, в боях у Молдавії. До липня 1942 року на її рахунку було вже 309 німецьких солдатів та офіцерів, серед них і 36 фашистських снайперів. Серед людей цієї професії саме остання цифра характеризує рівень володіння цим військовим ремеслом, бо кожен убитий ворожий снайпер — це щонайменше сотня врятованих від смерті побратимів. Крім того, за період боїв Людмила навчила чимало снайперів.

Коли Павличенко отримала серйозне поранення, її відправили на Кавказ. Після одужання вона полетіла у складі радянської делегації в США і Канаду. Сьогодні важко встановити, хто підказав Сталіну направити до США замість звичної партійно-урядової делегації «простих радянських людей», не акцентуючи на їхній партійності та ідеологічних поглядах. Так у поле зору офіційної дипломатії нарешті потрапила унікальна жінка-снайпер лейтенант Людмила Павличенко. Українка на запрошення Елеонори Рузвельт провела кілька днів у Білому домі.

У Сполучених Штатах Павличенко виголосила немало промов на численних зустрічах, але понад усе запам'ятався її виступ у Чикаго. «Джентльмени, за рік війни я знищила 309 фашистів, — сказала Людмила, а потім запитала: — Чи не задовго ви ховаєтеся за моєю спиною?» Реакція джентльменів — спочатку шок, повна тиша, потім вибух схвальних криків та овації.

Перед поїздкою до США Людмилу Павличенко нарешті відзначили орденом Леніна. За рік вона стала Героєм Радянського Союзу. Але на передову, де пройшов найяскравіший період її життя, вона вже не повернулася.

Навесні 2015 року на екрани країни вийшла художня кінострічка «Незламна» про легендарну жінку-снайпера, українку Людмилу Павличенко.

БІОГРАФІЯ, ЗІТКАНА З РЕКОРДІВ

ЧИМАЛО ДОСЯГНЕНЬ ЯНИ КЛОЧКОВОЇ НЕПЕРЕВЕРШЕНО Й ДО СЬОГОДНІ

...Вона дивувала відвертістю і обеззброювала дитячою щирістю. На першій у кар'єрі Олімпіаді в Сіднеї 18-річна плавчиня Яна Клочкова виборола дві золоті і срібну медалі. Той тріумф закріпив за дівчиною звання «золота рибка України».

Якось під час одного з інтерв'ю запитав Яну, на які жертви їй прийшлося піти заради високих досягнень у плаванні.

«Я багато працювала, навіть не дозволяла собі думати, що можна пропустити тренування, запізнитися на заняття, — розповідала олімпійська чемпіонка. — Для цього завжди виходила раніше, щоб не застрягати в заторах, і завжди думала про перемогу. Я не можу сказати, що надто чимось жертвувала. Для мене це був шанс на успіх, і мені подобалося досягати мети й отримувати нагороди».

Спортивний шлях Яни Клочкової рясніє рекордами: 50 рекордів України з комплексного плавання вільним стилем, естафетного плавання, плавання на спині, батерфляєм на дистанціях від 100 до 1500 метрів. Також наша «золота рибка» встановила світовий рекорд на 400 метрів на Олімпійських іграх у Сіднеї та рекорд Європи на 200 метрів з комплексного плавання.

Окремо варто відзначити значну кількість нагород. Спортсменка здобула п'ять медалей на Олімпійських іграх, з них чотири золоті і одна срібна. На початку спортивної кар'єри Клочкова була срібним призером і дворазовою переможницею юніорських чемпіонатів Європи.

Вона неодноразово ставала чемпіонкою Європи — в Лісабоні 1999 року, Гельсінкі 2000 року та Валенсії 2000 року, була срібною та бронзовою призеркою чемпіонату Європи 1997 року. Яна є дворазовою чемпіонкою та срібним призером світових чемпіонатів. Крім того, найуспішніша наша плавчиня відзначена українськими національними нагородами: орденом княгині Ольги, «За заслуги», має звання «Герой України» тощо.

Для багатьох спортсменів слова «залишити спорт» звучать як вирок. А життя чотириразової олімпійської чемпіонки з плавання Яни Клочкової після того, як вона закінчила займатися великим спортом, стало ще більш насиченим. Яна все встигає: виховує сина, займається громадською роботою, іноді стріляє в тирі, а у вільний час — вишиває.

Матеріали сторінки підготував Олександр ТЕРЕВЕРКО

З ОКОПІВ — У БІЗНЕС-ЛЕДІ

СТАТИСТИКА СВІДЧИТЬ: СЕРЕД ВЕТЕРАНІВ АТО, ЯКІ ЗВАЖИЛИСЯ НА ВІДКРИТТЯ ВЛАСНОЇ СПРАВИ, БІЛЬШІСТЬ ЧОЛОВІКИ. ПРИЙНЯВШИ ЦЮ ІНФОРМАЦІЮ, МИ ГЕТЬ ЗАБУЛИ ПРО ЖІНОК. ТИХ, ХТО ТАКОЖ ШУКАЄ СЕБЕ ПІСЛЯ ВІЙНИ ТА, «НАБИВШИ ҐУЛІ», ВСЕ-ТАКИ СТАЮТЬ БІЗНЕС-ЛЕДІ. ОСЬ КІЛЬКА ПРИКЛАДІВ ТОГО, ЯК ЖІНКИ ЗВАЖИЛИСЯ Й ДОСЯГЛИ УСПІХУ

У ЦЬОМУ БАРІ АЛКОГОЛЮ НЕ ПРОДАЮТЬ

У невеличкій торговій лавці Луцька — затишно й духмяно. Різнобарвний симбіоз спецій створює світ екзотичних приправ, а сотні баночок із різним вмістом додають приміщенню неабиякої чарівності. За прилавком — Вікторія Вітриченко та Олександр (позивний «Старлей»)

Вікторія Вітриченко з бізнес-партнером чоловіком Олександром

Він був журналістом на передовій, вона — психологом-волонтером у військовому шпиталі. Обох поєднала війна, обох — перекинули з Харкова на Захід країни, де подружжю довелося обживатися заново.

— Майже рік пошуків роботи із пристойною зарплатнею стали марно витраченим часом, — пригадує Вікторія. — Та, подолавши страх перед труднощами започаткування бізнесу, зважилися на відкриття власної крамнички. Ми відразу вирішили, що займатимемося лише спеціями. Я як біолог знаюся на травах, а чоловік як фанат спецій — на їхньому компонуванні.

Подружжя продало усе професійне фотообладнання і придбало торговельне. Закупили перший товар і розмістилися в місцевому супермаркеті. Назву і логотип власники закладу придумали напрочуд швидко: бар приправ «Часничок і Цибулинка». Уже через кілька тижнів їх і самих почали так називати.

— Відповідальних постачальників із якісною сировиною шукали довго. Дуже часто за нею їздили самі, бо на ринку багато продавців, які ладні підсунути товар із домішками для збільшення ваги, — говорить жінка. — Спочатку торгували тільки спеціями, але з часом зрозуміли, що потрібно розширювати асортимент. Так було створено кілька авторських приправ, що вже стали популярними.

У своєму бізнесі подружжя робить акцент на чесності та якості своєї продукції. Компонує приправи без солі, цукру та інших домішок, тому бренд користується популярністю не лише в Україні.

— У барі приправ алкоголю не продають, — жартує Вікторія. — Так що впродовж кількох тижнів доводилося проводити й просвітницьку роботу з клієнтами, пояснювати, що бар — це не обов'язково алкогольні напої. Це також суміш і різні продукти. Традиційно в активному попиті — часник, цибуля, кріп та петрушка, решта спецій для пересічного покупця є екзотикою. Але вже більше року ми намагаємося змінити цю «філософію», пояснюючи, що суміш різних спецій — то не лише смачно, а й корисно.

Бізнес постійно розвивається. Подружжя вже урізноманітнило асортимент приправами до кави, перше оптове замовлення яких підштовхнуло до подальшого розширення. У недалекому майбутньому Вікторія та Олександр планують відкрити магазин з елементами кафе-бару, де клієнт зможе випити філіжанку кави з різними ароматними домішками.

Ділячись секретами власного успіху, Вікторія усім радить бути рішучими.

— У бізнесі, майже як на фронті: є купа проблем, але ти маєш встояти і йти далі. А ще — маєш діяти винятково чесно і справедливо. Тоді ти матимеш успіх.

У EvaFleur ЗАВЖДИ ВЕСНА

— Чому саме орхідеї? Просто ці неймовірні квіти люблять як жінки, так і чоловіки. Вони не примхливі, як дехто думає, та й різновидів стільки, що важко навіть уявити, — із захопленням розказує про своїх «підопічних» Євгенія Янченко

Від початку Революції гідності Євгенія в постійному русі. Організувавши мобільну групу медичної допомоги на Майдані, вона постійно опікувалася пораненими. З початком війни приєдналася до 25-го окремого мотопіхотного батальйону «Київська Русь», яким командував її чоловік Андрій.

— Я не уявляла себе в тилу, поки чоловік на фронті. З перших днів підрозділу на фронті — я з ним. Перші поранення, перші загиблі, важкі травми — це те, що пам'ятатимеш усе життя. Однак завжди приходить час, коли повертаєшся додому. Тоді й виникає запитання: «Що ж робити далі?».

Потім Євгенія народила сина і зважилася на відкриття власної справи. За підтримки чоловіка й побратимів вдалося відкрити невеличкий магазин квітів.

— Хотілося зайнятися тим, що приносило б задоволення не тільки мені, а й оточуючим. Орхідеї — саме ті квіти, які завжди мене захоплювали. Дехто вважає, що зосереджуватися тільки на одному виді квітів — це крок до банкрутства. Та мене це не зупинило, і зараз уже можу з упевненістю сказати, що зробила правильний вибір. Нині є постійні клієнти, які знають, що ми завжди завозимо свіжі та якісні квіти. Зараз в асортименті маємо 50 різновидів орхідеї. Але часто замовляють і рідкісні сорти цієї квітки. Ті орхідеї, які ми з вами постійно бачимо, — крапля в морі порівняно з тим, скільки їх є насправді.

Розуміючи, що в бізнесі завжди потрібне зростання, Євгенія Янченко та дружина атовця Анастасія Чекмаз відкрили ще й салон краси. Така собі міні-мережа закладів EvaFleur. У майбутньому планують розширитися, урізноманітнити сервіс і відкрити косметичний кабінет.

Рецепт успіху для майбутніх бізнесменів, на думку Євгенії, простий: якщо ти вже вирішив відкрити власну справу — відкинь страх і перебори свою лінь. Не бійся помилятися, бо помилки — це теж досвід. І пам'ятай: у бізнесі треба розраховувати лише на власні сили, інакше нічого не вийде.

Євгенія Янченко

ПОВЕРНУТИСЯ ДО ЗВИЧНОГО РИТМУ ЖИТТЯ ДОПОМОГЛО… В'ЯЗАННЯ

Віталіна Федоренко

Вироби з мериносової шерсті — родзинка власної справи Віталіни Федоренко. В'язанням дівчина захоплювалася давно, та хобі переросло на бізнес тільки після повернення з фронту. Пледи, снуди, кардигани і шапки дівчина виготовляє разом із мамою. Вона — її єдиний та надійний партнер

Дівчина була на війні перші два роки. Складні побутові умови, постійне психологічне й фізичне напруження — неабияке випробування для дівчини. Батько, військовий капелан, часто відвідував доньку на передовій. Саме його підтримка допомогла і вижити, і повернутися.

— Після фронту тривалий час мала проблеми зі здоров'ям. Повернутись до звичного ритму життя допомогло саме в'язання. Я «мерзлячка», — жартує Віталіна, — мабуть, через це підсвідомо в'яжу теплі речі. Звичайна шерсть мене не зігріває, вона лиш колеться, а от шерсть із мериносів тепліша й комфортніша. Отже, я вирішила відкрити властивості цієї пряжі й іншим людям.

Меринос — рідкісна порода овець, яких вирощують лише в Новій Зеландії та Австралії. Між іншим, нитки з шерсті мериноса дуже витривалі й служитимуть не один рік. Крім того, вони мають ще й корисні властивості — лікують при запаленнях, артритах та остеохондрозі. Кожна ворсинка масажує шкіру людини, покращує кровообіг, стимулює мозкову діяльність, знижує ризики інфарктів та інсультів.

— А ще виявилося, що така пряжа практично не горить. Спалахне і відразу ж гасне. Її можна використовувати не лише взимку, а й влітку. Вона швидко вбирає вологу і не створює дискомфорту, — говорить дівчина. — Єдина вимога у користуванні — правильне прання. Рекомендації я надаю разом із товаром, щоб покупець не розчарувався у виробі після прання в режимі «автомат».

Нині дівчина ще проходить реабілітацію. Переконує, що в'язання неабияк допомагає швидше одужати і зайнятися повноцінним бізнесом.

— Я люблю тишу, тому в'язання для мене — як медитація. Найбільшу насолоду отримую, коли працюю над пледом. Тут навіть спиці не потрібні, бо можна справитися лише за допомогою пальців.

Поки що Віталіна на початку кар'єри в бізнесі. Вона відкрила власну сторінку в соцмережі, де й приймає замовлення на вироби. Утім вона впевнена, що після повного одужання матиме власну майстерню і магазин.

Ярослава ЗОРІНА

ПЛАЦ ЯК ПОДІУМ

Військова форма жінок різних країн світу вражає своєю різноманітністю. У кожній з них можна побачити відмінності в елементах однострою, кольорах та дизайні, які передусім обумовлені як культурними, так і релігійними факторами. Пропонуємо подивитися на жінок-військовослужбовців із різних країн та ще раз впевнитись, що військова форма жінці пасує

Народно-визвольна армія Китаю демонструє мілітаризм у міні-спідницях

Бойовий мейкап сальвадорки

Болівія: але ж які шляпки!..

Жінки з М'янми відчувають себе зірками ще й завдяки шеврону

Ні! Це не бразильський карнавал. Це «жіноче обличчя» індійської армії

Македонські жінки поправляють головний убір для вдалого селфі

Білі мундири чілійок чудово гармонують з червоною помадою

Афганки не можуть продемонструвати свої сережки, однак показують гарний військовий вишкіл

Військові з Конго доводять світу, що 90/60/90 не є головними жіночими параметрами краси

В Туркменії вважають, що спідниця має обов'язково закривати коліна

Сторінку підготувала Олена КРУГЛЄНЯ

Інформація КЕВ м. Чернігів про підсумки конкурсу з відбору суб'єктів оціночної діяльності, які залучатимуться до проведення незалежної оцінки нерухомого військового майна, що відбувся 02.03.2018 р.

Відповідно до розділу III Положення про конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності у випадках оренди нерухомого військового майна, затвердженого Наказом Міністра оборони України від 06.04.2015 р. № 156 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11.06.2015 р. за № 699/27144, конкурсною комісією прийнято рішення:

По об'єкту № 1: нежитлові приміщення на першому поверсі двоповерхової будівлі комендатури загальною площею 86,6 кв. м, розташовані за адресою: Чернігівська обл, Чернігівський р-н, смт Гончарівське, в/м № 5, буд. № 101 — за результатами проведеного конкурсу та рейтингового голосування переможцем конкурсу визначити суб'єкта оціночної діяльності **ФОП Волченко О.С.**

По об'єкту № 2: частина нежитлового приміщення будівлі вузла зв'язку загальною площею 3,0 кв. м, розташована за адресою: Чернігівська обл, Чернігівський р-н, смт Гончарівське, в/м №5, буд. № 45 — за результатами проведеного конкурсу та рейтингового голосування переможцем конкурсу визначити суб'єкта оціночної діяльності **ФОП Волченко О.С.**

По об'єкту № 3: частина нежитлового приміщення на першому поверсі двоповерхової будівлі КПО загальною площею 3,0 кв. м, розташована за адресою: Чернігівська обл, Ічнянськийр-н, смт Дружба, в/м № 1, буд. № 222 — за результатами проведеного конкурсу та рейтингового голосування переможцем конкурсу визначити суб'єкта оціночної діяльності **ФОП Волченко О.С.**

***

Інформація КЕВ м. Харків МОУ про підсумки конкурсу з відбору суб'єктів оціночної діяльності, проведеного 22.02.2018 р.:

№ п/п	Найменування об'єкта оцінки, площа, місцезнаходження (адреса, в/м), балансоутримувач (назва, код за ЄДРПОУ, контактний телефон)	Переможець конкурсу
1.	Частина нежитлового приміщення будівлі № 40 нерухомого військового майна загальною площею 18,0 кв. м за адресою: м.Харків, вул. Культури, 5, в/м № 9, що перебуває на балансі КЕВ м. Харків, 07923280, тел. (057) 700-44-63	ТОВ «САБО МАКРО»

***

КЕВ м. Мукачеве оголошує про підсумки конкурсу з відбору суб єктів оціночної діяльності, які залучатимуться до проведення незалежної оцінки державного (військового) майна, що відбувся 02 лютого 2018 року.

Відповідно до розділу III Положення про конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності у випадках оренди нерухомого військового майна, затвердженого Наказом Міністерства оборони України від 06.04.2015 року № 156 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11.06.2015 року за № 699/27144, ухвалено рішення щодо визнання переможця конкурсу з відбору суб'єктів оціночної діяльності — суб'єктів господарювання, які були залучені до проведення незалежного оцінювання нерухомого військового майна:

— вбудовані приміщення поз. № 1, № 2, № 4 будівлі № 64 — КПП загальною площею 61,6 кв. м, що розташовані за адресою: Закарпатська обл., м. Мукачеве, вул. Куруців, 21, військового містечка № 13 та перебувають на балансі КЕВ м. Мукачеве.

Переможцем конкурсу визнано Приватне підприємство «Експерт-центр», що отримало найбільшу кількість балів відповідно до Додатку 2 Положення про конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності;

— частина приміщення поз. № 9 будівлі котельні № 24 літ.$Е^3$ площею 75,2 кв. м та технологічний майданчик площею 60,0 кв. м, що розташовані за адресою: Закарпатська область, м. Мукачеве, вул. І.Зріні, 153, військового містечка № 12 та перебувають на балансі КЕВ м. Мукачеве.

Переможцем конкурсу визнано Приватне підприємство «Експерт-центр», що отримало найбільшу кількість балів відповідно до Додатку 2 Положення про конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності.

***

КЕВ м. Полтава оголошує конкурс з відбору суб'єктів оціночної діяльності, які будуть залучені до проведення незалежної оцінки майна:

1. Назва об'єкта оцінки: нежитлові приміщення інв. № 54 загальною площею 2,0 кв.м.
Місцезнаходження об'єкта оцінки: Полтавська обл., м. Полтава, вул. Зіньківська, 44.
Мета проведення незалежної оцінки: визначення ринкової вартості об'єкта для розрахунку розміру орендної плати при продовженні договору оренди.
Розмір земельної ділянки: 0,0050 га.
Місце розташування земельної ділянки: Полтавська обл., м. Полтава.
Балансоутримувач: Квартирно-експлуатаційний відділ м. Полтава.
2. Назва об'єкта оцінки: нежитлові приміщення інв. № 55 загальною площею 12,0 кв.м.
Місцезнаходження об'єкта оцінки: Полтавська обл., м. Полтава, вул. Зіньківська, 44.
Мета проведення незалежної оцінки: визначення ринкової вартості об'єкта для розрахунку розміру орендної плати при продовженні договору оренди.
Розмір земельної ділянки: 0,0015 га.
Місце розташування земельної ділянки: Полтавська обл., м. Полтава.
Балансоутримувач: Квартирно-експлуатаційний відділ м. Полтава.
Орієнтовна дата оцінки: 28.03.2018 року.

Звіт про оцінку майна має бути прошитий (прошнурований), пронумерований, скріплений підписом та печаткою суб'єкта оціночної діяльності — суб'єкта господарювання, що проводив оцінку.

Конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності буде здійснюватись відповідно до Положення про конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 06.04.2015 року № 156 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11.06.15 року за № 699/27144.

До участі в конкурсі можуть бути допущені суб'єкти оціночної діяльності, які діють на підставі сертифікатів суб'єктів оціночної діяльності, виданих відповідно до Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в України», якими передбачено здійснення практичної діяльності з оцінки майна за напрямами оцінки майна та спеціалізаціями у межах цих напрямів, що відповідають об'єкту оцінки; мають чинне кваліфікаційне свідоцтво оцінювача за відповідними напрямками оцінки майна та спеціалізаціями у межах таких напрямків, видане відповідно до Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні»; мають свідоцтво про включення інформації про оцінювача до Державного реєстру оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності, видане відповідно до Порядку ведення Державного реєстру оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності, затвердженого наказом Фонду державного мана України від 10.06.2013 р. № 769, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 13.06.2013 р. № 937/23469.

Учасники конкурсу подають до КЕВ м. Полтава конкурсну документацію, яка складається з конкурсної пропозиції та підтвердних документів. До підтвердних документів належать: заява про участь у конкурсному відборі суб'єктів оціночної діяльності (додаток №1 Положення), копія установчих документів суб'єкта оціночної діяльності (для юридичних осіб); копія кваліфікаційних свідоцтв оцінювача; копія сертифіката суб'єкта оціночної діяльності; копії свідоцтва про включення інформації про оцінювача до Державного реєстру оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності; інформація про претендента (документ, який містить відомості про претендента щодо його досвіду роботи, кваліфікації та особистого досвіду роботи оцінювачів, які працюють у його штатному складі та додатково залучаються ним, з незалежної оцінки майна, зокрема однотипного майна тощо), конкурсна пропозиція.

Конкурсна пропозиція подається в окремо запечатаному конверті з поміткою «Конкурсна пропозиція» і має містити пропозицію щодо вартості виконання робіт, калькуляції витрат, пов'язаних з виконанням робіт, а також терміну виконання робіт у календарних днях, який не перевищує п'ять календарних днів.

Конкурсну документацію слід подавати в КЕВ м. Полтава за адресою: м. Полтава, вул. Сінна, 36, каб. 21 до 17.00 до 20.03.2018 року.

Конкурсна документація подається в запечатаному конверті з описом підтвердних документів, що містяться в конверті. На конверті необхідно зробити помітку «На конкурс з відбору суб'єктів оціночної діяльності», а також зазначити назву об'єкта, на який подано заяву про участь у конкурсі, та назву суб'єкта господарювання, який подає заяву.

Конкурс відбудеться 23.03.2018 року о 10.00 каб. № 21 в КЕВ м. Полтава за поштовою адресою: 36039, м. Полтава, вул. Сінна, 36.

Телефон для довідок з питань проведення конкурсу в м. Полтава: (805322) 60-82-36, 56-40-92.

***

Національний університет оборони України імені Івана Черняховського оголошує конкурс на заміщення вакантних посад:

1. Начальник кафедри застосування інформаційних технологій та інформаційної безпеки інституту інформаційних технологій, ШПК — «полковник», посадовий оклад — 1720–1845 грн.
2. Заступник начальника кафедри управління військами з навчальної роботи інституту державного військового управління, ШПК — «полковник», посадовий оклад — 1668–1790 грн.
3. Заступник начальника кафедри Повітряних Сил інституту авіації та протиповітряної оборони, ШПК — «полковник», посадовий оклад — 1668–1790 грн.

Кваліфікаційні вимоги: посади можуть обіймати особи, які мають науковий (освітньо-науковий) ступінь та/або вчене (почесне) звання відповідно до профілю кафедри; оперативно-стратегічний (оперативно-тактичний) рівень вищої військової освіти; стаж науково-педагогічної (наукової) роботи не менше п'яти років або досвід служби у військах (силах) на посадах оперативно-тактичного рівня не менше п'яти років.

4. Професор кафедри авіації інституту авіації та протиповітряної оборони, ШПК — «полковник», посадовий оклад — 1540–1680 грн.
5. Професор кафедри технічного забезпечення інституту оперативного забезпечення та логістики, ШПК — «полковник», посадовий оклад — 1540–1680 грн.
6. Професор кафедри застосування інформаційних технологій та інформаційної безпеки інституту інформаційних технологій, ШПК — «полковник», посадовий оклад — 1540–1680 грн.
7. Професор кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій, ШПК — «полковник», посадовий оклад — 1540–1680 грн.

Кваліфікаційні вимоги: посади можуть обіймати особи, які мають науковий (освітньо-науковий) ступінь та/або вчене звання, оперативно-стратегічний (оперативно-тактичний) рівень вищої військової освіти; стаж науково-педагогічної (наукової) роботи не менше п'яти років або досвід служби у військах (силах) на посадах оперативно-тактичного рівня не менше п'яти років.

8. Доцент кафедри оперативного мистецтва інституту державного військового управління, ШПК — «полковник», посадовий оклад — 1460–1560 грн.
9. Доцент кафедри технічного забезпечення інституту оперативного забезпечення та логістики, ШПК — «полковник», посадовий оклад — 1460–1560 грн.
10. Доцент кафедри морально-психологічного забезпечення діяльності військ (сил) гуманітарного інституту, ШПК — «полковник», посадовий оклад — 1460–1560 грн (2 посади).
11. Доцент кафедри застосування інформаційних технологій та інформаційної безпеки інституту інформаційних технологій, ШПК — «полковник», посадовий оклад — 1460–1560 грн.
12. Доцент кафедри застосування космічних систем та геоінформаційного забезпечення інституту інформаційних технологій, ШПК — «полковник», посадовий оклад — 1460–1560 грн (2 посади).

Кваліфікаційні вимоги: посади можуть обіймати особи, які мають науковий (освітньо-науковий) ступінь, оперативно-тактичний (оперативно-стратегічний) рівень вищої військової освіти; стаж науково-педагогічної (наукової) роботи не менше п'яти років або досвід служби у військах (силах) на посадах оперативно-тактичного рівня за фахом не менше трьох років.

13. Старший викладач кафедри стратегії національної безпеки та оборони інституту державного військового управління, ШПК — «полковник», посадовий оклад — 1390–1480 грн.
14. Старший викладач кафедри високомобільних десантних військ і сил спеціальних операцій командно-штабного інституту застосування військ (сил), ШПК — «полковник», посадовий оклад — 1390–1480 грн.
15. Старший викладач кафедри зенітних ракетних військ інституту авіації та протиповітряної оборони, ШПК — «полковник», посадовий оклад — 1390–1480 грн.
16. Старший викладач кафедри логістики Повітряних Сил інституту авіації та протиповітряної оборони, ШПК — «полковник», посадовий оклад — 1390–1480 грн.
17. Старший викладач кафедри технічного забезпечення інституту оперативного забезпечення та логістики, ШПК — «полковник», посадовий оклад — 1390–1480 грн.
18. Старший викладач кафедри оперативного та бойового забезпечення інституту оперативного забезпечення та логістики, ШПК — «полковник», посадовий оклад — 1390–1480 грн.
19. Старший викладач кафедри застосування космічних систем та геоінформаційного забезпечення інституту інформаційних технологій, ШПК — «полковник», посадовий оклад — 1390–1480 грн.

Кваліфікаційні вимоги: посадиможуть обіймати особи, які мають ступінь вищої освіти «магістр», оперативно-тактичний рівень вищої військової освіти; стаж науково-педагогічної (наукової) роботи або досвід служби у військах (силах) на посадах оперативно-тактичного рівня за фахом не менше двох років.

20. Викладач кафедри управління військами інституту державного військового управління, ШПК — «полковник», посадовий оклад — 1195–1310 грн.
21. Викладач кафедри Сухопутних військ командно-штабного інституту застосування військ (сил), ШПК — «полковник», посадовий оклад — 1195–1310 грн.
22. Викладач кафедри Військово-Морських Сил командно-штабного інституту застосування військ (сил), ШПК — «капітан 1 рангу», посадовий оклад — 1195–1310 грн.
23. Викладач кафедри розвідки командно-штабного інституту застосування військ (сил), ШПК — «підполковник», посадовий оклад — 1195–1310 грн.
24. Викладач кафедри авіації інституту авіації та протиповітряної оборони, ШПК — «підполковник», посадовий оклад — 1195–1310 грн.
25. Викладач кафедри суспільних наук гуманітарного інституту, ШПК — «підполковник», посадовий оклад — 1195–1310 грн.
26. Викладач кафедри правового забезпечення гуманітарного інституту, ШПК — «підполковник юстиції», посадовий оклад — 1195–1310 грн.
27. Викладач кафедри застосування інформаційних технологій та інформаційної безпеки інституту інформаційних технологій, ШПК — «підполковник», посадовий оклад — 1195–1310 грн.
28. Викладач кафедри застосування інформаційних технологій та інформаційної безпеки інституту інформаційних технологій, ШПК — «підполковник», посадовий оклад — 1195–1310 грн.
29. Викладач кафедри застосування космічних систем та геоінформаційного забезпечення інституту інформаційних технологій, ШПК — «підполковник», посадовий оклад — 1195–1310 грн.
30. Викладач кафедри підготовки миротворчого персоналу навчально-наукового центру міжнародної миротворчої діяльності, ШПК — «підполковник», посадовий оклад — 1195–1310 грн.
31. Викладач кафедри іноземних мов навчально-наукового центру іноземних мов, ШПК — «підполковник», посадовий оклад — 1195–1310 грн.

Кваліфікаційні вимоги: посади можуть обіймати особи, які мають ступінь вищої освіти «магістр», оперативно-тактичний рівень вищої військової освіти; стаж науково-педагогічної (наукової) роботи або досвід служби у військах (силах) на посадах оперативно-тактичного рівня за фахом.

Посади, які заміщуються працівниками Збройних Сил України на умовах строкового трудового договору:

32. Професор кафедри Військово-Морських Сил командно-штабного інституту застосування військ (сил), посадовий оклад — 6414 грн.

Кваліфікаційні вимоги: посаду можуть обіймати особи, які мають науковий (освітньо-науковий) ступінь та/або вчене звання, оперативно-стратегічний (оперативно-тактичний) рівень вищої військової освіти; стаж науково-педагогічної (наукової) роботи не менше п'яти років або досвід служби у військах (силах) на посадах оперативно-тактичного рівня не менше п'яти років.

33. Доцент кафедри розвідки командно-штабного інституту застосування військ (сил), посадовий оклад — 6026 грн.

Кваліфікаційні вимоги: посаду можуть обіймати особи, які мають науковий (освітньо-науковий) ступінь, оперативно-тактичний (оперативно-стратегічний) рівень вищої військової освіти; стаж науково-педагогічної (наукової) роботи не менше п'яти років або досвід служби у військах (силах) на посадах оперативно-тактичного рівня за фахом не менше трьох років.

1. Для участі в конкурсі надсилаються такі документи: рапорт, який подається за командою (заява); автобіографія; копії документів про вищу освіту, науковий ступінь, вчене (почесне) звання, а також документи, що підтверджують підвищення кваліфікації протягом останніх п'яти років (дипломи, сертифікати, свідоцтва), за наявності; службова характеристика; завірена копія службової картки; медична характеристика; довідка про проходження військової служби (трудову діяльність); список наукових праць (винаходів) та звіт про науково-педагогічну (наукову) діяльність; витяг з Резерву кандидатів для просування по службі (якщо особа офіцерського складу бере участь у конкурсі на посаду, вищу за ту, на якій перебуває); письмова згода на збір та обробку персональних даних.

Особи, які проходять військову службу (працюють) у ВВНЗ, ВНП ВНЗ, у якому проводиться конкурс, подають рапорт (заяву), автобіографію, службову характеристику, список наукових праць (винаходів) та звіт про науково-педагогічну (наукову) діяльність.

2. Термін подання документів — до 07.04.2018 р.
3. Дата проведення конкурсу — 17.04.2018 р.
4. Документи надсилаються на адресу: 03049, м. Київ-49, Повітрофлотський проспект, 28, голові конкурсної комісії Національного університету оборони України імені Івана Черняховського.

***

Військова академія (м. Одеса) оголошує конкурс на заміщення вакантних посад:

1. Доцент кафедри управління діями підрозділів високомобільних десантних військ факультету підготовки спеціалістів високомобільних десантних військ, ШПК — «підполковник», посадовий оклад 1400-1500 грн.
2. Викладач кафедри управління діями підрозділів високомобільних десантних військ факультету підготовки спеціалістів високомобільних десантних військ, ШПК — «майор», посадовий оклад 1180-1250 грн.
3. Старший викладач кафедри вогневої підготовки факультету підготовки спеціалістів високомобільних десантних військ (дві посади), ШПК — «майор», посадовий оклад 1380-1460 грн.
4. Викладач кафедри вогневої підготовки факультету підготовки спеціалістів високомобільних десантних військ (чотири посади), ШПК — «майор», посадовий оклад 1180-1250 грн.
5. Викладач кафедри бронетанкової техніки факультету підготовки спеціалістів високомобільних десантних військ (три посади), ШПК- «майор», посадовий оклад 1180-1250 грн.
6. Викладач кафедри розвідки факультету підготовки спеціалістів військової розвідки та спеціального призначення, ШПК — «майор», посадовий оклад 1180-1250 грн.
7. Старший викладач кафедри теорії та організації фізичної підготовки факультету підготовки спеціалістів військової розвідки та спеціального призначення, ШПК — «підполковник», посадовий оклад 1380-1460 грн.
8. Викладач кафедри теорії та організації фізичної підготовки факультету підготовки спеціалістів військової розвідки та спеціального призначення, ШПК — «майор», посадовий оклад 1180-1250 грн.
9. Викладач ВНЗ кафедри іноземних мов факультету підготовки спеціалістів військової розвідки та спеціального призначення (0,5 ставки), ШПК — «працівник ЗСУ», посадовий оклад 4916 грн.
10. Викладач кафедри тилового забезпечення факультету підготовки спеціалістів матеріально-технічного забезпечення, ШПК — «майор», посадовий оклад 1180-1250 грн.
11. Заступник начальника кафедри автомобільної техніки факультету підготовки спеціалістів матеріально-технічного забезпечення, ШПК — «підполковник», посадовий оклад 1513-1668 грн.
12. Викладач кафедри автомобільної техніки факультету підготовки спеціалістів матеріально-технічного забезпечення, ШПК — «майор», посадовий оклад 1180–1250 грн.
13. Професор кафедри автотехнічного забезпечення факультету підготовки спеціалістів матеріально-технічного забезпечення (дві посади по 0,25 ставки), ШПК — «працівник ЗСУ», посадовий оклад 6414 грн.
14. Викладач кафедри ракетно-артилерійського озброєння факультету підготовки спеціалістів ракетно-артилерійського озброєння, ШПК — «майор», посадовий оклад 1180-1250 грн.
15. Старший викладач ВНЗ кафедри електротехніки та систем ракетно-артилерійського озброєння факультету підготовки спеціалістів ракетно-артилерійського озброєння (0,5 ставки), ШПК — «працівник ЗСУ», посадовий оклад 5656 грн.
16. Викладач ВНЗ кафедри інженерної механіки факультету підготовки спеціалістів ракетно-артилерійського озброєння, ШПК — «працівник ЗСУ», посадовий оклад 4916 грн.

ВІТАЄМО!

7 березня свій 55-річний ювілей відзначає військовий священик, капелан 44-ї артилерійської бригади

отець Володимир АНДРУХІВ.

У цей прекрасний весняний день, день Вашого народження, прийміть від нас, дорогий отче, привітання й щірі побажання: міцного здоров'я, радості, миру та ласки й милості Божої, безмежного людського щастя, злагоди і добробуту Вам та Вашій родині, душевної краси, святкового настрою, польоту мрій та перемог на життєвих стежинах. Перемога завжди буде за нами, бо ми захищаємо землю на своїй Богом даній землі.

З повагою особовий склад 44-ї артилерійської бригади

ВІТАЄМО!

Ніжні матері, любі сестри, кохані дружини, милі дочки!
Щиро вітаємо вас із Міжнародним днем прав жінок і миру!
Бажаємо вам весни в душі, тепла та затишку в оселі, гармонії, щастя й любові!

З любов'ю та повагою чоловіки Тернопільської артилерійської бригади

17. Викладач кафедри тактики та загальновійськових дисциплін, ШПК — «майор», посадовий оклад 1180-1250 грн.
18. Доцент кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, ШПК — «підполковник», посадовий оклад 1400-1500 грн.
19. Викладач кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, ШПК — «майор», посадовий оклад 1180-1250 грн.
20. Викладач ВНЗ кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін (0,5 ставки), ШПК — «працівник ЗСУ», посадовий оклад 4916 грн.

Кваліфікаційні вимоги до посади заступника начальника кафедри: досвід учасника бойових дій, науковий ступінь доктора (кандидата) наук та/або вчене звання професора (доцента), оперативно-тактичний рівень військової освіти за фахом; або науковий ступінь доктора (кандидата) наук та/або вчене звання професора (доцента), оперативно-тактичний рівень військової освіти за фахом, стаж науково-педагогічної роботи не менше трьох років; або вчене знання доцента (старшого наукового співробітника) і науковий ступінь, стаж науково-педагогічної діяльності п'ять років.

Кваліфікаційні вимоги до посади професора: досвід учасника бойових дій, оперативно-тактичний рівень військової освіти (для військовослужбовців); або вчене звання професора або науковий ступінь доктора наук зі стажем науково-педагогічної роботи не менше трьох років; або вчене звання доцента (старшого наукового співробітника) і науковий ступінь кандидата наук та стаж науково-педагогічної діяльності п'ять років; або вчене звання доцента (старшого наукового співробітника) без наукового ступеня зі стажем науково-педагогічної роботи не менше десяти років.

Кваліфікаційні вимоги до посади доцента: досвід учасника бойових дій, оперативно-тактичний рівень військової освіти (для військовослужбовців); або вчене звання доцента (старшого наукового співробітника, старшого дослідника) або науковий ступінь, досвід науково-педагогічної роботи п'ять, років; або старший викладач без наукового ступеня і вченого звання, який має не менше десяти років стажу науково-педагогічної роботи.

Кваліфікаційні вимоги до посади старшого викладача: досвід учасника бойових дій, ступінь вищої освіти «магістр» (для військовослужбовців); або досвід військової служби на посадах за фахом, ступінь вищої освіти «магістр»; або вчене звання доцента (старшого наукового співробітника) або науковий ступінь; або викладач без наявності наукового ступеня і вченого звання, який має не менше п'яти років стажу науково-педагогічної роботи та видані навчально-методичні посібники, наукові праці.

Кваліфікаційні вимоги до посади викладача: досвід учасника бойових дій, ступінь вищої освіти «магістр»(для військовослужбовців); або досвід військової служби на посадах за фахом, ступінь вищої освіти «магістр»; або особи, які мають ступінь вищої освіти «магістр».

Для участі в конкурсі надсилаються такі документи: рапорт, який подається за командою (заява); автобіографія; копії документів про вищу освіту, кваліфікацію, копії документів про науковий ступінь, копії документів про вчене звання; службова характеристика; копії паспорта та трудової книжки (для працівників); завірена копія службової картки (для військовослужбовців); медична характеристика (для військовослужбовців); листок з обліку кадрів (для працівників); довідка про проходження військової служби (для військовослужбовців); витяг із Резерву кандидатів для просування по службі (для військовослужбовців); список наукових праць (винаходів); письмова згода на збір та обробку персональних даних.

Термін подання документів — до 07.04.2018 р.
Довідкова інформація за телефоном: (0482) 631–475.
Документи надсилаються на адресу: 65009, м.Одеса-09, вул. Фонтанська дорога, 10, голові конкурсної комісії Військової академії.

***

Національний президентський оркестр проводить конкурс на заміщення вакантних посад артистичного персоналу:

Духовий оркестр:
група «Фаготи» — артист оркестру (другий голос);
група «Валторни» — артист оркестру (перший голос);
група «Труби» — артист оркестру (третій голос);
група «Корнети» — артист оркестру (концертмейстер).

Симфонічний (камерний) оркестр:
група перші «Скрипки» — артист оркестру (концертмейстер);
група перші «Альти « — артист оркестру (концертмейстер);
група перші «Віолончелі»: — артист оркестру (заступник концертмейстера);
— артист оркестру (відповідальний 2-й пульт);
— артист оркестру (відповідальний 3-й пульт);
група «Контрабаси» — артист оркестру (концертмейстер);
*група «Флейти « — артист оркестру (перший голос);
*група «Валторни» — артист оркестру (перший голос).

Примітки: посади із позначкою * комплектуються тимчасово до укомплектування посад військовослужбовцями.

Конкурс відбудеться 13–15 квітня 2018 року з 10.00 у приміщенні Національного президентського оркестру за адресою: 04071, м. Київ, вул. Костянтинівська, 5,
тел. (044) 425–22-07.

Претенденти повинні мати відповідний рівень освіти, високий рівень професійної підготовки, досвід та стаж роботи за фахом, досконалу виконавську майстерність, музичну культуру,оркестрову практику та добрі навики читання музичного матеріалу з листа.

Необхідні документи: заява; паспорт (копія); копія документа про освіту за відповідною спеціальністю; витяг з трудової книжки (за наявності); особистий листок з обліку кадрів, заповнений в установленому порядку, з вклеєною фотокарткою; папка для документів.

Документи приймаються з 09.00 до 17.00, крім суботи та неділі (обідня перерва 14.00–15.00) за адресою: м.Київ, вул. Костянтинівська, 5.

Кінцевий строк прийняття документів 06 квітня 2018 року.

Додаткова інформація за тел. (044) 425-22-07.

Фото з відкритих джерел

МІЛІТАРНИЙ СТИЛЬ У ЖІНОЧОМУ ОДЯЗІ,

АБО ІНТЕГРАЦІЯ ВІЙСЬКОВОЇ ФОРМИ У ЦИВІЛЬНУ МОДУ

Після Першої світової війни багато текстильних підприємств було зруйновано і легка промисловість не могла забезпечити жінок різною тканиною. У хід пішли запаси військової форми, якої було дуже багато. З неї й стали шити одяг. Це був перший «дзвіночок» стилю мілітарі

Ситуація повторилася після Другої світової війни. Історія знову послужливо надала дамам можливість приміряти чоловічу уніформу. У 1960-ті роки ідею підхопили й розвинули хіпі, які стали носити камуфляжні штани на знак протесту проти війн, зокрема, у В'єтнамі. Робили вони це з певним шармом — приспустивши штани до лінії стегон і максимально послабивши ремінь.

Через 20 років відомий кутюр'є Крістіан Діор і його колега Луї Віттон вперше представили в своїх колекціях моделі «військового» жіночого костюма. З того часу стиль мілітарі в жіночому одязі присутній на численних подіумах, обростаючи новими модними деталями.

Олена КРУГЛЄНЯ

«КРАСИВА ЖІНКА ДЛЯ ОЧЕЙ — РАЙ, ДЛЯ ДУШІ — ПЕКЛО, А ДЛЯ КИШЕНІ — ЧИСТИЛИЩЕ»

Це цитата Бернара Фонтенеля. Хто ще і як з відомих чоловіків у коротких фразах описував «суть» жінки...

«Жінки створені для того, щоб їх любили, а не для того, щоб їх розуміли»

Оскар Уайльд

«Тільки жінка може тимчасово зупинити час»

Юзеф Булатович

«Якщо жінка не здається, вона перемагає, якщо здається — диктує умови переможцю»

Карел Чапек

«У жінці ховається дивовижна, велика таємниця, велика життєва загадка, джерело всіх радощів і всіх турбот»

Арне Гарборг

«Жінка вивела чоловіка з раю, і тільки жінка може повернути його в рай»

Елберт Хаббард

«Дипломат — це чоловік, який пам'ятає про день народження дами, але забуває про її вік».

Роберт Фрост

СМІЄМОСЬ, ОТЖЕ, НЕ ЗДАЄМОСЬ!

Дівчата, якщо вас носять на руках, обсипають квітами і дарують діаманти, то вже прокидайтесь, бо на роботу запізнитесь!

***

— Що робити — не знаю. Мій чоловік увесь час говорить про свою колишню дружину!

— Тобі пощастило. Мій Петька постійно мріє про майбутню.

***

— Тобі які жінки подобаються?

— Шахістки!

— Чому?

— Вони мовчать годинами, стежать за фігурами, знають цікаві позиції!

***

На весіллі друзів Олена побігла ловити букет, потім схаменулася й повернулася назад. Бачили б ви очі її чоловіка ...

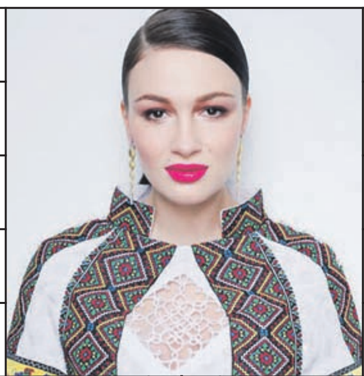

***

Звабити чужу дружину неважко, значно важче повернути її назад.

***

— Тільки жалюгідні підкаблучники слухають жінок! Справжній мужчина сам знає, коли не йти відпочивати з друзями, а коли посуд помити. Так, кохана?

Гори в Америці. Український художник. Місто в Японії. Кугуар. Водоспад у Карпатах. Кінська хвороба. Край бойового порядку. Важкий танк.

Двокрила комаха-паразит. Народ у Китаї. Марка літака. Мова в Індії та Пакистані. Хижа морська риба. Наука про мораль. Розмінна монета в Лаосі.

Рудниковий газ. Риба родини лососевих. Відсутність нового. Марка літака. Нота.

Віно. Одиниця електропровідності. Циган. Весняна квітка.

Традиційний одяг в Японії. Яра злакова культура. Промовець. Мис у Франції. Хижа прісноводна риба. Французький актор. Галоген. Столиця держави в Європі. Воююча особа. Комаха-шкідник.

Річкова риба. Ягода. Окіст. Напій. Ріка на Камчатці. Ріка у Франції. Танцювальний вечір.

Традиц. театр в Японії. Рід сукулентних рослин. Сорт винограду. Італійський поет.

Божество достатку на Гавайях. Рід мавпи. Стрімкий напад. Руйнівник.

Пустеля у Середній Азії. Потік рідини. Оточення.

Окрема партія муз. твору. Кольоровий метал. Жанр давньофранц. літ-ри. Сотка землі. Марка сигарет. Англійський співак.

Молодий чоловік. Країна в Лат. Америці. Давньогрецька сорочка. Місто в Японії. Нічия у шахах.

Госп. споруда. Корінний народ Криму. Штат у США. Чоловіче ім'я. Поміч. полководця (Рим). Нова бджолина сім'я.

Сканворд підготував Олексій ТРИГУБ

РЕДАКЦІЙНА КОЛОНКА

НАРОДНА АРМІЯ

ЗАСНОВНИК – МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Реєстраційне свідоцтво
КВ № 2026 від 25.06.1996 р.

Газета надрукована у друкарні ТОВ «Мега-Поліграф» (вул. Марка Вовчка, 12/14, м. Київ, 04073).

Наклад 29005 Замовлення 60329

Ціна вроздріб – договірна

Головний редактор Роман ДРАПАК

Чергові по номеру — Роман ВУС, Андрій ЛИСЕНКО

Провідний літературний співробітник — Наталія ЧИЖЕВСЬКА

Адреса редакції:
вул. Московська, 45/1, будівля 33, м. Київ, 01015

e-mail: n_army@army.kiev.ua

http://www.na.mil.gov.ua

Відділ передплати: тел.: (044) 285-70-12

Передплатний індекс — 68618

Рр — Реклама редакції (подається безкоштовно)

Р — Реклама платна

Листування з читачами тільки на сторінках газети. Відповідальність за достовірність інформації та реклами несуть автори та рекламодавці. Редакція може не поділяти погляди автора. При передруку матеріалів посилання на «Народну армію» обов'язкове.

ISSN 1029-9114

9 771029 911004